Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטן.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראָשן

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע מאָג-צייטונג

Nr 20 | Łódź, Czwartek 23 stycznia 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, כג טבת תר"צ | Nr. 20

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

געזעץ וועגן אָפּשאַפן באַגרענעצונגען צו יודען ווערט אַריינגעטראָגן אין סיים

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די רעפּ. גרינבוים און האַרטגלאַס האָבן היינט באַזוכט דעם יוסטיץ-מיניסטער און געהאַט מיט איהם אַ קאָנפערענץ. דער יוסטיץ מיניסטער האָט צוגעזאָגט, אַז ער וועט אין סיים אַריינטראָגן אַ געזעץ, וואָס וועט אָפּשאַפן אַלע באַגרענעצונגען בנוגע די יודען.

געוו. יוסטיץ-קאָמיסאַר דר. שטיינבערג אין גאַסט ביי די חלוצים

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש).

דער געוועזענער סאָוויעטישער יוסטיץ-קאָמיסאַר ד"ר שטיינבערג, וואָס ווייַלט איצט אין פּוילען, האָט אַנטיילגענומען אין אַ זיצונג פון צ. ק. „החלוץ" אין פּוילען וואו ער האָט זיך באַקענט מיט דער אַרבייט פון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע.

זונטאָג האָט ער באַזוכט די „החלוץ" פערמע אין גראָכאָוו. ד"ר שטיינבערג האָט אויסגעדריקט דעם ווונש צו באַזוכן נאָך עטליכע חלוצים-קבוצות אין פּוילען.

פולווער-אויפרייס אין אַן אַמוניציע-לאַגער

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש).

אין אַמוניציע לאַגער אין פּאָוואָנזעק איז געקומען ביי אַ פאַרגעקומענעם אַן אויפרייס פון פּולווער. פון אויפרייס זענען פאַרוואונדעט געוואָרן צוויי אַרבייטער, וואָס זענען דורך דער גיכער הילף אַוועקגעפירט געוואָרן אין שפּיטאָל.

די געשעהענישן פון 31 אָקטאָבער

אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע אין סיים

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע פון סיים האָט רעפּ. טשעטווערטינסקי (נ. ד.) רעפערירט דעם בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום. דער איצטיגער בודזשעט באַטרעפט 837 מיליאָן זל. מעהר אויף 160 מיליאָן ווי אין יאהר 1924. נאָך דעם רעפערענט האָט גערעדט רעפּ. פּאַיאָנק (פּ.פּ.ס.) וועלכער האָט געפאָדערט פאַרקירצן דעם טערמין פון אַקטיווען מיליטער דינסט.

רעפּ. ראָמבראָווסקי (נ. ד.) האָט געהאַלטן אַ לענגערע רעדע. רעפּ. ראָמבראָווסקי דערצעהלט, אַז דעם 31. אָקטאָבער האָבן אָפיצירן באַקומען אַ באַפעהל אַז זיי זאָלן זיך אויף 4 אַ זייגער זיקצער שטעלן אין וועסטיבול פון אויאַזדאָווער שפּיטאָל. דער קריגס מיניסטער וועט זיין אין סיים און די אָפיצירן זאָלן זיך אויף יערען פאַל געפונען אין אויאַזדאָווער שפּיטאָל אויף דער אָנפראַגע פון איינגע אָפיצירן צי זיי דאַרפן מיט זיך האָבן געוועהר, האָט מען זיי געענטפערט אַז נישט, ווייל די רעוואָלווערן האָבן זיי דאָך ביי זיך.

אַרום האַלב 5 אין אָוונט זענען אין אויאַזדאָווער שפּיטאָל אָנגעקומען 150 אָפיצירן, זייערע נעמען ערקלערט רעפּ. ראָמבראָווסקי וועט ער אָנרופן ביים אויספאָרשונגס ריכטער. פאַרן שפּיטאָל זענען די אָפיצירן איינגעטיילט געוואָרן אין גרופּען צו 5 פּערזאָן מיט אַן עלטערן בראָש. די אָפיצירן האָבן נישט געוואַרט אַרויס אויף דער גאַס. דעם נאָמען פון'ם אָפיציר וואָס איז געווען די פאַרבינדונג צווישן די אָפיצירן וועלכע האָבן זיך געפונען אין סיים און די דאָזיגע אָפיצירן — ערקלערט רעפּ. ראָמבראָווסקי — וועט ער אָנרופן ביים אויספאָרשונגס ריכטער, אַרום האַלב 7 אין אָוונט איז צו די אָפיצירן אין אויאַזדאָווער שפּיטאָל געקומען פּאָלקאָווניק יעזעניאַזאַ רלוגאַשאָווסקי און האָט פאַר-

זיי גערעדט וועגן דער אידעאָלאָגיע פון מאַרשאַל פּילסודסקי. רעפּ. ראָמבראָווסקי פאַרערט אַז וועגן דעם ענין זאָל פאַרפיהרט ווערן אַן אויספאָרשונג און די שולדיגע זאָלן באַשטראָפט ווערן.

אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע זענען דאָס מאָל אָנוועזענד געווען וויצע מיניסטער קאָנאָזשעווסקי און אַ רייה אָפיצירן, פּראָטאָקאָלירן זענען קיין אָפיצירן לויט אַ ספּעציעלן באַפעהל צו די זיצונגען פון דער בודזשעט קאָמיסיע נישט געקומען.

וויצע מיניסטער קאָנאָזשעווסקי האָט נאָך דער רעדע פון רעפּ. ראָמבראָווסקי ערקלערט, אַז איהם זענען די פּרטים פון דערצעהלטען נישט באַקאַנט און ער קען דעריבער וועגן דעם נישט געבן קיין שום ערקלערונגען, ביז ער וועט דעם ענין נישט גענוי אויספאָרשען.

דער דייטש-פּוילישער האַנדעלס-טראַקטאַט

וועט שוין ענדליך געשלאָסן ווערן

בערלין, 22. (א. ט. אַ.) דער דייטשער געזאַנדטער ראַושער האָט זיך אויפ'ן צוריקוועג פון גענף קיין וואַרשע פעראַהאַלטן אויף אַ פּאַר טעג אין בערלין. באַלד נאָך זיין אָנקומען קיין וואַרשע וועט ער אָנהויבן די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען וועגן שליסן דעם פּויליש-דייטשן האַנדעלס-טראַקטאַט.

די בערלינער פּרעסע פערהאַלט זיך זעהר אָפּטימיסטיש בנוגע דעם אויסגאַנג פון די איצטיגע אונטערהאַנדלונגען און באַהויפּטעט, אַז אין גענף איז דערגרייכט געוואָרן אַ'אַלגעמיינע פּלאַטפאָרם פאַר אַ דיסקוסיע וועגן צושטעלן פון פּוילן חזיר-פלייש פאַר דייטשלאַנד.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידן איז געשטאָרבן אין עלטער פון 39 יאהר אונזער מיטגליד

נ"ע ירחמיאל

דאַניעלסקי

די לויה קומט פאָר פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל היינט, דאָנערשטאָג, דעם 23. יאַנואַר ד. י., 12 אַ זייגער בייטאָג.

אַלע מיטגלידער ווערן אויפגעפאָדערט צאָהלרייך צו נעמען אין דער לויה, כדי אָפּצוגעבן דעם לעצטן כבוד דעם פאַרשטאָרבענעם.

די פערוואַלטונג פון

מאַגאַזין-שניידער-מייסטער-פאַריין

אַלעע 1-טער מאַי 2.

ביקור חולים.

ה' חיים און זיין זוהן שלמה בער-לינסקי, צוליב דעם טויט פון זייער טאָכטער און שוועסטער

יהודית נ"ע

דריקט אויס דעם טיפסטן מיטגעפיהל.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון יודישען

געפליגעל-הענדלער-פאַריין

אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 17.

3836

זאַל פילהאַרמאָניע: נאַרוטאָוויטש 20

-היינט, דאָנערשטאָג, דעם 23. יאַנואַר, 8.30 אָוונט

איין און איינציגער רעפעראַט

פון בעריהמטן יודישען דענקער און גלענצענדן רעדנער

דר. חיים זשיטלאָווסקי

אויף דאָס טעמא: „דער קריזיס אינ'ם ציוניזם"

אינהאַלט: 1) סמנים פון'ם קריזיס, 2) ווען קומט פאָר אַ קריזיס אין אַ געזעלשאַפטליכער באַוועגונג, 3) די צענטראַלע אידעע און דער ענדציל פון דעם ציוניזם — ד"ר פינסקער און ד"ר טעאָדאָר הערצל, 4) די קריטיקער פון דעם ציוניזם, 5) די באַרעכטיגונג פון דעם ציוניזם, 6) גראַם פון גלייכן וועג, 7) די אַראַבישע פראַגע און ד"ר מאַגנעס, 8) דער צוריקקעהר פון דער צענטראַלער אידעע, 9) דער רוף צום פאָלק. בילעטן צו באַקומען ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אויפפאָדערונג!

די מתפללים פון דער באַלוטער שוהל (זגערזשער 27) פאָדערן אויף דעם געוו. בוי-קאָמיטעט צו רופן אַ גענעראַל-פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער, וועלכע האָבן אייגענע שטעדט און אויך די, וועלכע האָבן געדונגענע שטעט, אָבצוגעבן אַ גענויען דין וחשבון פון די צוזאַמענגענומענע געלדער פאַר די גאַנצע 4 יאָהר צייט, אין משך פון 14 טעג, כדי צוצושטעלן אַ גענויען באַריכט.

אין געגענפאַל, נעהמען מיר אַראָב פון זיך די גאַנצע פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען.

אַ גרופּע מתפללים

פון דער באַלוטער שוהל, זגערזשער 27.

קס פאָלגען אונטערשריפטן.

3833

אונזער געשעצטען וויצע-סעקרעטאַר חיים מענדעל יאַס-קאָוויטש דריקן מיר אויס דעם טיפסטן מיטגעפיהל צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין זוהן

ראובן נ. ע.

דער באַלעבער- און דעקער-צעך אין לאָדז

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון די באַזיצער

פון עלעקטרישען שטראָם (אַגראַניטשניקעס).

די דירעקציע פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע, האָט ערלויבט za I — P/Wa 18.I 1930 r. דעם פערבאַנד פון די קריגס-אינוואַלידען אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 3/5, צו עראָפנען אין אונזער שטאָט

פערמיטלונגס-ביוראָ

איינצוקאַסירען די רעכנונגען פאַר'ן עלעקטר. שטראָם (אַגראַניטשניקעס).

דער פערבאַנד פון די קריגס-אינוואַלידען אין לאָדז, ווענדעט זיך דעריבער צו דער לאָדזער באַפעלקערונג איינצוזאַהלען די געלדער פאַר'ן עלעקטרישען שטראָם (אַגראַניטשניקעס) 1/4 יעהריגע רעכנונגען דורך די פערמיטלונגס-ביוראָ פון פערבאַנד (וועלכע וועלען די נאָהנטסטע טעג ערעפנעט ווערען). ס'איז צו האָפען דאָס די לאָדזער באַפעלקערונג וועט גערן נאָכקומען דעם פערלאַנג פון דעם פערבאַנד פון די קריגס-אינוואַלידען און גערן זיך באַהעלפען מיט דער פערמיטלונג פון די ביוראָ און אַזוי אַ נאָך געבען די מעגליכקייט דעם פערבאַנד פון די קריגס-אינוואַלידען צו שאַפען אַרבייטס מעגליכקייטען פאַר איהרע מיטגלידער, און די באַזיצער פון די רעכנונגען פון עלעקטרישע אַגראַניטשניקעס, וועלען אויך קודם כל שפּאָרען צייט, שנעל און פּינקטליך ערלעדיגט ווערען. פון יעדער רעכנונג ווערט צוגערעכענט נאָר 25 גראָשען. די אַדרעסען פון די ביוראָס וועלען אין די נאָהנטסטע טעג באַקאַנט געמאַכט ווערען.

די פערוואַלטונג פון אינוואַלידען, אַלמנות און יתומים-פאַראיין

אין לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, שענקעוויטשאַ 3/5.

צוזאמענשטויסן פון קאמוניסטן און פאליציי

דערהרג'עטע און פערוואונדעטע אין ראווא-רוסקער פאוויאט

לעמבערג, 22. (ספּ. טעל.) געכטען מיטאג איז אין שטעטעל סאלטיבי, ראווא־רוסקער פאוויאט פארגעקומען א קאמוניסטישע דעמאנסטראציע. די פאליציי האט געפרובט צוצוטרייבן דעם המון. די דעמאנסטראנטן האבן זיך אקעגנגעשטעלט און דאן זענען געפאלען עטליכע שאסען. איין ארבייטער איז דערהרגעט געווארן און 2 פערוואונדעט. אויך זענען צושלאגן געווארן 2 פאליציאנטן. סיזענען פארגעקומען א רייהע ארעסטען.

אויך אין שטעטעל לובאטש, רוסקער פאוויאט איז פארגעקומען א קאמוניסטישע דעמאנסטראציע. דער המון האט אטאקירט אן'אפטיילונג פאליציי. פאליציאנטן האבן געשאסן, און ארבייטער איז דערהרגעט געווארן, 1 שווער פערוואונדעט, סיזענען ארעסטירט געווארן 12 פויערים.

זדונסקא וואליא, 22. (טעלעפאניש). געכטען איז פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע. סיזענען דורכגעפיהרט געווארן א גאנצע רייהע ארעסטען.

סאסנאוויץ, 22. (ספּ. טעל.) געכטען איז פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע פארן מאגיסטראט. די פאליציי האט פונאנדערגעטריבען דעם המון, וועלכער האט זיך געוואלט אריינרייסען אין מאגיסטראט. 7 דעמאנסטראנטען זענען ארעסטירט געווארן.

גרודזשאנדז, 22. (ספּ. טעל.) געכטען האט זיך פארן גרודזשאנדזער מאגיסטראט פערזאמעלט א המון פון 700 ארבייטסלאזע, דער המון האט פערלאנגט צו פערגרעסערן די שטיצע, דער אונטערגעהעצטער המון האט אטאקירט די סטאראסטווע און דעם מאגיסטראט. סיהאבען זיך אנגעהויבען צו שיטען שטיינער אויף דער פאליציי. וועלכע האט פונאנדערגעטריבען דעם עולם. דעמאלט איז דער המון אנגעפאלען אויף דער פאליציי, וועלענדיג זי ענטוואפענען. די פאליציי האט בענוצט געוועהר. איינער פון די דעמאנסטראנטען איז פערוואונדעט געווארן, עטליכע מענשען זענען צושלאגען געווארען.

רעטונגס אקציע פאר דער ניו-יארקער ישיבה

ניו-יארק, (יט"א). אין צוזאמענהאנג מיט דער קריטישער פינאנציעלער לאגע פון דער „ישיבה־קאלעדזש", אין ניו־יארק, איז אונטערגענומען געווארן א זאמעל־אקציע כדי צו דעקען דעם דעפיציט פון דעם יעהרליכען בודזשעט פון דער ישיבה אין דער הויך פון 400.000 דאלאר. דער אויפזיכטס־ראט וועט דעקען מיט אייגענע מיטלען 150 טויזענד דאלאר, כדי צו שאפען די פעהלענדע סומע איז פראקלאמירט געווארען א קאמפיין אין די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע.

די ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ קומט פאר געהיים

לאנדאן, 22 (אטע). „דיילי עקספּרעס" מעלדעט, אז די אנטיילנעהמער אין דער ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ האבען בעשלאסען נישט צוצולאזען די פרעסע-פארשטעהער צו דער זיצונג.

די דאזיגע ידיעה האט געמאכט צווישען די זשורנאליסטען א גרויסען רושם. פון אמעריקא אליין זענען צו דער קאנפערענץ געקומען 40 זשורנאליסטען.

היינט וועט ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל אין'ם האלסמאן-פראצעס

וויען, 22 (י. ט. א. טעלעגראם) היינט האט זיך פערענדיגט דער האלסמאן פראצעס. דער פראקוראר האט זיך ארויסגעזאגט ענטשידען געגען אלע מאטיווען, וואס זענען אנגעגעבען געווארען אין דער קאסאציע. דער פארזיצענדער האט ערקלערט, אז דער פסק-דין וועט ארויסגעטראגען ווערען דאנערשטאג.

ענטדעקט א באנדע פרויען-הענדלער אין בעסאראביען

בוקארעשט, 22 (א.ט.א.) די בעסאראבער פאליציי איז געפאלען אויף די שפורען פון א גרויסער אינטערנאציאנאלער ארגאניזאציע פון פרויען-הענדלער, וואס האט פערקויפט איבער 200 מעדלעך אין אויסלענדישע שאנד הייזער. ארויספיהרענדיג זיי אויף אויטאס ס'זענען ארעסטירט געווארען 10 פערזאן.

די סאך איז אין דער קישינעווער אימגעגענד פערשוואונדען געווארען א 16־יעהריג מעדעל. די פאליציי האט אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז דאס מעדעל איז פערשוואונדען געווארען פון הויז פון א הענדלערין פון אלטווארג. מ'האט דארט דורכגעפיהרט א רעוויזיע און געפונען פיל בעלאסטענדען מאטעריאל. פון דאנען האט די אויספארשונג געפיהרט אויף די שפורען פון די אייגענטלעכע פערברעכער.

וויען, 22. (אטע). די רומענישע פאליציי האט ארעסטירט צעהן פערזאן, וועלכע מ'איז חושד אין האנדעל מיט פרויען. מ'האט אויסגערעכנט, אז ביז 200 מיידלעך זענען ארויסגעפיהרט געווארען פון קישיניעוו אויף אויטאס. מ'האט זיי געבראכט קיין אויסלאנד, וואו זיי זענען פערקויפט געווארען אין שאנד־הייזער.

אויטא-קאטאסטראפע הינטער וויען

וויען, 22. (אטעא.) אן'אויטא אין וועלכען סיזענען געפאהרען די דירעקטארען פון דער זומער רינגען מאשינען און וואגאנען־פאבריק און 2 פראגער אינזשעניערען איז דינסטאג אראפגעפאלען פון א הויך פון דרייסיג מעטער. דער אויטא איז צעשמעטערט געווארען פון די 6 פאסאזשירען זענען 4 שווער און 2 לייכט פערוואונדעט געווארען. דאס ארויסבעקומען פון די אומגליקליכע איז אנגעקומען מיט גרויסע שוועריגקייטען. מ'האט ארויסגערופען פייערלעשער וועלכע האבען די פערוואונדעטע ארויסגעשלעפט מיט שטריק פון דער טיפעניש.

פערמשפט פאר א מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען מיט 15 יאהר צוריק

ווילנא, 22. (ספּ. טעל.) אין יאהר 1915 בעת דער מלחמה, האט א געוויסער אראם רישוק אין דארף מילקאווטשיזנא ערמארדעט זיין פרוי, וועלענדיג החתונה האבען מיט אן'אנדערער. נאכ'ן אויספיהרען דעם מארד האט ער דעם טויטען קערפער אריינגעווארפען אין ברונעם און ערקלערט, דער פאליציי, אז ס'איז פארגעקומען אן'אומגליקספאל. ערשט אין יאהר 1928 האט די פאליציי בעקומען פערטרויליכע ידיעות, אז רישוק האט אליין ערמארדעט זיין פרוי, ס'האט זיך אנגעהויבען אן'אויספארשונג און איצט איז רישוק געשטעלט געווארען פאר'ן געריכט. רישוק איז פערמשפט געווארען אויף פופצעהן יאהר טורמע.

ארץ-ישראל איז אן'אראבישע לאנד, יעדער שטיין איז א קלאג-מויער"

גענף, (יט"א) די רעלעגאציע פון סיריש־פאלעסטינישען קאמיטעט אין גענף, האבען ווי עס איז שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט געווארען, איבערגעגעבען דעם ראט פון פעלקער־בונד א פראטעסט געגען דעם בעשלוס פון ראט וועגען שאפען א ספעציעלע קאמיסיע פאר די כותל־מערבי־פראגען.

אין דעם אראבישען פראטעסט ווערט צו, אגב געזאגט: „מיר האבען דעם כבוד צו פראטעסטירען געגען דער רעזאלוציע פון הויכגעשעצטען ראט, וואס איז אנגענומען געווארען וועגען דעם בוראק (כותל מערבי). מיר האלטען, אז שוין דער פאקט אליין, וואס מען עפענט א דיסקוסיע און מען אנער קענט אלס בעשטרייטבאר די מוזולמענישע אייגענטומס־רעכט צום מויער פון בוראק, הארף בעטראכט ווערען אלס אן'אטענטאט אויף די פאליטישע און רעליגיעזע רעכט פון די אראבער און מוזולמענער אין ארץ־ישראל. אן'אטענטאט וואס וועט ארויסרופען עמפערונג ביי די מוזולמענער אויף דער גאנצע וועלט.

ענגלאנד געפינט זיך נישט אויף דעם ריכטיגען וועג. זי גלויבט אז די לעזונג פון דעם קאנפליקט דורך א קאמיסיע, נאמינירט דורכ'ן פעלקער־בונד און וואס קען ברענגען נאר שאדען די מוזולמענישע רעכט, וועט איהר קענען פערלייכטערען צו פערזיכערן בהדרגה דאס אראבישע ארץ־ישראל אין א יודיש לאנד ווי דאס איז פאראויסגעזעהען אין מאנדאט.

מיר גלויבען, אז עס וועט געשעהען פונקט פערקעהרט, דער ענגלישער פארשלאג, וועלכער האט פאר א ציל איבערצוווארפען אויף דעם פעלקער־בונד דעם כעס פון דער מוזולמענישער וועלט, וועט נאך בולטער ארויסווייזען איהר צווייטייטיגע שטעלונג און וועט צום בערויערן, נישט רינגען דער שטארקונג פון פרעסטיזש פון פעלקער־הויז."

ארץ־ישראל איז אן'אראבישע לאנד און די אראבישע מעהרהייט איז אומבעשטרייטבאר. די לעזונג וועלכע מען האט געפינען פאר דער פראגע פון בוראק וועט נישט ליקווידירען דעם ענין און האט אויסשליסליך א פראוויזארישען כאראקטער. וויל די אראבער און מוזולמענער גיבען זיך אפ א גענויען חשבון, אז די שאפונג פון א יודישער מעהרהייט און די עלימינירונג פון אראבישע און מוזולמענישע עלעמענטען, וואס ווערט אונטערגעשטיצט אפיציעל לויט דעם טעקסט פון מאנדאט, עפענט פאר די יודען אין א צייט, וואס וועט נישט זיין צו ווייט, די טירען פון אלע הייליגע מקומות, וועלכע זיי בעגעהרען, אין דער צאהל אויך פון „אראר־מעטשעט. צוליב די מאטיוון ערקלערען מיר אז יעדער שטיין אין ארץ־ישראל שטעלט מיט זיך פאר א „קלאג ־ מויער", וואס וועט ארויסרופען שטרייטען צווישען אראבער און מוזולמענער מיט יודען, ביז עס וועט דויערען די אומגערעכטיגקייט.

צום סוף פאדערען די אראבישע רעלעגאטען, אז „אנשטאט זיך גריבלען אין רעטאלען, וואס וועט נאך פערפילפאכען די שוועריגקייטען, זאלט געווען פיל קלוגער צו רעזידירען דאס גרונד־ווערק: דעם ארץ־ישראל־מאנדאט, כדי פעסטצושטעלען, צי איז ער טאקע אין הסכם מיט'ן גייסט און בוכשטאב פון ארט. 22 פון פעלקער־בונד־פאקט און צוריקשטעלען די אראבער אין זייערע רעכט פון וועלכע זיי זענען בערויבט געווארען. דאס איז די איינציגע לעזונג פון פראבלעם. (ווי בעקאנט, האט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע דערלאנגט א פראטעסט געגען געבראכטען פראטעסט פון די אראבער. די רעד.)

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון דער בעוואוסטער אמעריקאנער סובּרעטין, ליבלינג פון לאדזער פובליקום
בעטי קעניג

פרייטאג, דעם 24-טען, זונטאג, דעם 26-טען, 9 א זייגער אווענד
לעבעדיג! פרעהליך! געזאנג! טענץ!
פרעמיערע! צום 1. מאל אין לאדז! פרעמיערע!
ליבעלע מזיק
אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון מ. קעניג.
פאלגענדע נומערן ווערען געזונגען:
ס'רעדעלע דרייט זיך / עס טיאכקעט / א חלום / מ'דארף קיינמאל קיין נאר ניט זיין / מיר וועלן גוט לעבן / דועטן / קווארטעטן / אנסאמבלן
שבת, דעם 25-טען, ווערט נישט געשפילט.
מאנטאג, דעם 27 טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50 פרייליכע מאמ. אפערעטע מיט שענע קופלעטן און טענץ
דבורה פון בערדיטשעוו
אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון י. קאז.
ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פּריוּס: בעזמאן, מאכראווסקא, נערה, פאדע־מאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכראווסקי, נייהויז, פאלאנסק, ראקאוו, אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען. פערקריפונגען פון די גליעדער און גלידער.
אייגענע פראצאטניע פון ארטאפעדישע אפאראטען, הנ: תאלטערקעס אויף פלאכפוס, גלייכהאלטער.
ליבע פיס. נארמאלען א. נ. ה. קאנסולטאציעס 5—7.
צוריי געקעהרט.

Dr. Różaner
ספעציאליסט פאר
הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אווענד
ווארטע-זאל פאר פרויען.

יונגלעך
מיט זעהר גוטע שטימען
פון אינשטענדיגע עלטערן, קענען זיך מעלדען יעדען דינסטאג און דאנערשטאג פון 5.30 נאכמיטאג אין פראבע-שטוב פון סינאגאגען-כאר זשעלאנא 8.
גאנץ פעהיגע-בעקומען גוט בעצאהלט.

די בעסטע שיך-פאסטע
„Jaśniej słońca"
איבעראל צו בעקומען.
הויפטפערטרעטער אויף לאדז און אויף דער לאדזער וואיעוואדזשאפט
Perfumerja D. MARKUS
Łódź, Piotrkowska 59
tel. 128-02.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
אויסטער'לישעלינגעס פון נינא פיעטראוונא
אין די הויפטראלען:
Brygida Helm, Warwick Ward, Frank Lederer
נעבנסטער פראגראם:
EMIL JANINNGS אין „גאס פון זינד"
פערשטארקטער ארקעסטער. דער זאל איז גוט בעהייצט.

לאדז, 23 יאנואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 23 יאנואר 1930

דער באראמעטער ווייזט אויף א שטורעם

נאך מיט עטליכע חדשים צוריק האבען די האלב־אפיציעלע אינסטיטוציעס און זייערע בויעמי־נען פאראויסגעזאגט אז אינגיכען וועט די דעפרעסיע אויפהערען און ס'וועט זיך ווידער אנהויבען א פער־יאר פון אן אויפלעבונג. איצט האבען די דאזיגע פאר־אויסזאגונגען שוין אויפגעהערט און דער איינציגער אפטימיסט איז איצט נאר — די רעגירונג און איהרע סיים־ערקלערונגען. דעם דאזיגען אפטימיזם קען מען אבער ערנסט נישט נעהמען דערפאר, ווייל מען זעהט נישט פאר קיין פאקטען, אויף וועלכע מיזאל קענען דעם דאזיגען אפטימיזם שטיצען.

ס'איז א פאקט, אז די לאגע פערערגערט זיך כסדר און אזא סיסטעמאטישער באראמעטער ווי ס'איז די צאהל וועקסעל־פראטעסטען, ווייזט בולט אויף א שטורעם. ס'איז גענוג אנצוווייזען אז אפילו באנק פאלסקי, וועלכער איז אזוי פארזיכטיג ביים אננעהמען וועקסעל־מאטעריאל וואקסט כסדר דער פראצענט פון די פראטעסטירטע וועקסלען, ליוט אפשאצונגען דערגרייכט אין פוילען דער וועקסעל־פערקעהר ביז 4 מיליארד זלאטעס, פון וויאזוי אין יאהר 1929 פראטעסטירט געווארען 1250 מיליאן. דערביי זענען די סומען פון די אויסגעשטעלטע וועקסלען געווען ממש לעכערליכע, אפילו אויף 10 זלאטעס, וואס באוויזט, אז די אויסשטעלער רעקרוטירען זיך פון קרייזען מיט נישט קיין גרויסע פירמען־פערהעלטנישען.

דער האנדעל וואלט געוואלט זיין דער־האלטען זיינע אומזאבען און ווייטער געבען קרעדיט אינצינען אויף וועקסלען. ס'איז דאך א קלאהרע זאך, אז דער וועג פון „פינאנסירען" די קאנסומציע איז א פאלשער און מוז פירען צו באנקראטען.

די דאזיגע שווערע האנדעלס־סיטואציע שלאגט זיך אפ אויף דער לאגע פון א גאנצער רייהע אינ־דוסטריען, ווי טעקסטיל, גארבער, מיהל א.א.

אנדערע כיבות האבען געפירענט צו פויל־שטעהן־יגען שטילשטאנד אין דער האלץ־אינדוסטרי. די סיבה איז די פאלשע פאליטיק פון דער ארמי־ניסטראציע פון די מלוכה־וועלדער און די קאנקו־רענץ פון רוסלאנד.

איצט איז זעהר פאפולער די איבערצייגונג, אז די גרונד־סיבה פון אונזער קריזיס איז דער קריזיס אין דער לאנדווירטשאפט, וועגען וואס ס'האט אויך געשריבען דער פרעמיער באהרטעל אין זיין עקספאזע. דערוויל זעהט מען אבער נישט קיין שום שריט פון דער רעגירונג אין דער דאזיגער הינזיכט. די גרונד־סיבה פון די נידריגע תבואה־פרייזען וועלען וואהרשיינליך זיין לאנג האלטען, ווייל אלע מלוכות שטרעבען זייט עטליכע יאהר צו דער־הויבען זייער תבואה־פראדוקציע. פון דער אנדערער זייט פערקלענערט זיך שטארק די מעגליכקייט פון עקספארטירען לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטע. פון דאנען איז געדרונגען אז די ירידה־טענדענץ פון די תבואה־פרייזען אויפ'ן וועלט־מארק וועט זייטער האל־טען פערשטעהט זיך אזוי לאנג, ווי לאנג עס וועלען זיין געשטעלט, אזוי אז די פאראויסזעהונגען פון דער רעגירונג, אז ס'וועט מעגליך זיין צו עקס־פארטירען תבואה זענען נישט קיין רעאלע.

ס'איז שווער אנצוווייזען די מיטלען אויף אויס־בעסערען די לאגע. ביי אונז וועט דער מצב זיך פערבעסערען, ווען די קאניונקטור אין דער וועלט וועט ווערען א בעסערע. דאס איינציגע וועלכעס מיר אין לאנד וואלטען יא געקענט טאן פון דער שווער־געטראפענער בעפעלקערונג איז דאס לינדערען די שטייער־לאסט. פיל האט מען שוין וועגען דעם גערעדט. די רעגירונג האט אויך שוין אויסגעדריקט איהר גרייטקייט צו רעפארמירען דעם אומזאץ־שטייער, אבער מ'זעהט נישט, אז די רעגירונג זאל זיך אייל׳ען, אז זי זאל זיך בעמיהען די נאוועלע צום געזעץ וועגען אומזאץ־שטייער וואס שנעלער א־דורכפיהרען אין סיים.

די רעגירונג דארף געדענקען, אז די איינציגע מעגליכקייט פון פערלייכטערען דעם קריזיס איז קודם כל איפ'ן געביט פון שטייער־רעפארם און די דאזיגע מעגליכקייט דארף ווי אמשנעלסטען רעאלי־זירט ווערען.

ב. ס.

די געמיינזאמע קאמפאניע פון „דזשאינט" און דער „יודישער אגענט"

ערקלערונג פון פעליקס ווארבורג

נ י ו - י א ר ק (יט"א). ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, איז אויף א געמיינזא־מער קאנפערענץ פון פערטרעטער פון „דזשאינט" און פון דער „יודישער אגענט" געשלאסען געווא־רען אנאפמאך וועגען דורכפיהרען א געמיינזאמע קאמפאניע. אויפ'ן גרונד פון דעם דאזיגען אפמאך וועלען זיך פעראייניגען די „דזשאינט" קרייזען מיט די קרייזען, וואס פיהרען אין אדער אויסער די ראהמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א טעטיגקייט לטובת א"י, פאר אן איינהייטליכער זאמעל־אקציע פון 6 מיליאן דאלאר. דער אפמאך איז געשלאסען געווארען נאך בעראטונגען מיט פארשטעהער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין אמעריקא, פון די פרויען ארגאניזאציע „הדסה" און „מזרחי", וועלכע האבען צוגעזאגט זייער פולע שטיצע פאר דער קאמפאניע.

אין צוזאמענהאנג מיט דער געפלאנטער קאמ־פאניע האט דער פרעזעס פון אדמיניסטראטיווען קאמיטעט פון דער „יודישער אגענט" ה' פעליקס ווארבורג פעריפענטליכט א מעלדונג, אין וועלכער עס ווערט געזאגט: „דער געשלאסענער אפמאך, ווען ער וועט בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן עקזעקו־טיוו קאמיטעט פון „דזשאינט", וועט שאפען די פריינדליכסטע צוזאמענארבייט פון די אלע, וועל־כע האבען ביז איצט בעזונדער געפיהרט זייער אפיציעלע טעטיגקייט לטובת א"י און אונזערע ברידער אין מזרח אייראפא. די געמיינזאמע קאמ־פאניע האט צו לעזען גרויסע אויפגאבען.

אין מזרח-אייראפא. אין רוסלאנד, פוילען, רו־מעניען, ליטע, און די מיטעל-אייראפעאישע לענ־דער, וואו עס לעבען מיליאנען אונזערע ברידער, מ'ז דרינגענד אונטערגענומען ווערען די ווידער אויפבוי-ארבייט אין פארם פון קרעדיט-הילף, הילף פאר שולען, מעדיצינישע הילף, פערזארגען קינ־דער, קליינהעלע און אינדוסטריע טעטיגקייט, כדי צו שאפען בעשעפטיגונגס-מעגליכקייטן און צו שטיצען מיליאנען פון אונזערע ברידער אין זייער שווערען קאמף פאר עקזיסטענץ. די א"י-געשעהע־נישען האבען נישט אפגעשוואכט אינזער בעסטען ווילען מיטצוזעצען דאס ווידער-אויפבוי ווערק אין א"י. עס ווארטען נאך אויף זייער לעזונג וויכ־טיגע פראבלעמען, וועלכע זענען אנגעמערקט גע־ווארען אין פראגראם פון דער „יודישער אגענט". ווען עס איז געשאפען געווארען די „יודישע אגענט" אין איהר איצטיגען צוזאמענשטעל, האבען אלע גרופען, וואס געהערען צו איהר, ער־ווארט, אז דאס אמעריקאנער יודענטום וועט מיט אלע זיינע כחות אונטערשטיצען די טעטיגקייט פון דער „אגענט". דורך די איצט אנגעמערקטע געמיינ־זאמע קאמפאניע ווערט געמאכט וויכטיגער שריט פאראויס צום דערגרייכען דעם דאזיגען ציל. דורכ'ן פעראייניגען די הילפס-טעטיגקייט פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח אייראפא מיט'ן טעטיג־קייטס-פראגראם פון דער „יודישער אגענט" אין א"י, וועלען מיר נישט נאר דינען אונמיטעלבאר די דאזיגע ביידע צילען, נאר אויך דאס קענען מיר זאגען גאנץ דרייסט — מיטווירקען צום שאפען א דויערהאפטע איינהייט פון אמעריקאנער יודענטום.

א באמבען־אויסברוך אין יוד. קווארטאל אין חיפה

ירושלים, (יט"א) אין יודישען קווארטאל אין חיפה האט עקספלאדירט א באמבע, וואס האט מיט איהר אייזברוך־קראפט ארויסגעריסען די טי־רען אי פענסטער פון שכנותדיגען הויז. די איינ־וואוינער פון הויז זענען צום גליק ניצול געווארען. זייט די אונרוהען איז אויף דער גאס געשטאנען א ספעציעלע פאליציי־וואך, לעצטענס אבער איז דער פאליציי־פאסטען ליקווידירט געווארען.

אנטייל פון גרויס־מופטי אין דער אראבישער דעלעגאציע קיין לאנדאן

ירושלים, (יט"א) די אראבישע צייטונג „על כרמל" פערעפענטליכט אן ארטיקעל וועגען צוזאמענ־שטעל פון דער אראבישער דעלעגאציע קיין לאנדאן אין וועלכען עס ווערט אויסגעדריקט די מיינונג, אז אויב די ארץ־ישראל־רעגירונג וואלט זיך ענטגע־גענגעשטעלט דעם אנטייל פון גרויס־מופטי און פון בירגערמייסטער פון ירושלים אין דער אראבישער רעלעגאציע קיין לאנדאן, ווייל זיי פערנעהמען עפענט־ליכע אמטען, האבען זיך די ביידע אראבישע פיהרער אפזאגען פון זייערע אמטען.

א דייטשער שיפס־מאגנאט — א פוילישער יוד

דאנציג, (יט"א) דער שעף פון דער גרוי־סער דאנציג־שטעטינער שיפס־פערקעהר געזעל־שאפט „ווילהעלם קינסטמאן" דער קאנסול ווילהעלם קינסטמאן אין שטעטין, פייערט די טעג זיין 85־יעהריגען געבורטסטאג. קאנסול קינסטמאן איז גע־בוירען געווארען אין גאליציען און איז אין פערלויף פון די פופציג יאהר וואס ער איז אין דייטשלאנד אויסגעוואקסען צו א פראמינענטען שיפס־מאגנאט. אין די אונטערנעהמונגען פון קינסטמאן ארבייטען א גרויסע צאהל יודישע אנגעשטעלטע און שיפס־טעכניקער.

די גרעסטע דייטשע ביכער־זאמלונג אין אזיע

בעזיצט די ירושלימ'ער אוניווערזיטעטס־ביבליאטעק

בערלין, (יט"א). די „ליטערארישע וועלט" טיילט מיט, אז די אוניווערזיטעטס־ביבליאטעק אין ירושלים בעזיצט די גרעסטע דייטשע ביכער־זאמלונג אין אזיע. די רייכע זאמלונג האט די ביבליאטעק צו פערדאנקען די גרויסע איינקויפען און שענקונגען מצד פריוואטע פערזאנען, די דייטשע פערלעגער און דער דייטשער רעגירונג.

די צייטשריפט ווייזט אן, אז דער ביכער־צוואוקס פון דער העברעאישער נאציאנאלער בי־בליאטעק בעטרעפט 20.000 בענדער יעהרליך.

מיליאנען ירושה פון א ליטווישען יוד

ווערט איצט צוטיילט אויף וואוילטעטיגע צוועקען אין אמעריקע

דער מינסקער יוד חיים הורוויטש האט זוכה געווען, אז זיין נאמען זאל לאנג דערמאהנט ווערען צום גוטען, וויבאלד אינסטיטוציעס וועלען א דאנק איהם ווערען שטארקער. דוערהאפטער.

זעקס מיליאן פון די ניין, וואס מ. יובערט (חיים הורוויטש) האט אנגעקליבען אין דעם משך פון א כך יאהרען, זענען צוטיילט געווארען די טעג צווי־שען פערשידענע קערפערשאפטען, צווישען וועל־כע עס געפינען זיך אויך יודישע. און דאס שטימט מיט דער צוואה פון דעם פערשטארבענעם מיליאנער עם איז איבערגעבליבען פון איהם א דאקומענט אין וועלכען עס ציגט זיך ארויס א זעלטענע ברייט־הארציגקייט.

חיים הורוויטש האט פערלאנגט, אז זיין געלד, דאס הייסט דריי פערטעל פון דער סומע, זאל געהן אויף וואוילטעטיגע צוועקען אהן אונטערשיד פון רעליגיע אדער ראסע, בעסער געזאגט, אז אלע זאלען בעקומען — יודען, קאטאליקען, פראטעסטאנטען, ניגערס און אויך אנדערע, וועלכע בעלאנגען צו קיין רעליגיע נישט; און ער פערלאנגט אויך, אז דאס געלד זאל געגעבען ווערען אהן וועלכע ס'איז תנאים.

חיים הורוויטש אדער קאנראד יובערט, איז געקומען קיין אמעריקע אלס זעהר אריםער יונגער בחור'ל און ער האט זיך די ערשטע יאהרען גע־מאטערט. ווי די מייסטע אריבערגעקומענע, עס זענען נאך פעראן מענשען, וועלכע געדענקען, אז יובערט האט געהאלטען א ציגאר־געשעפט, און א רעסטאראן אין ניו־יארק. דאס זענען געווען יאה־רען פון מאטערניש פאר איהם און זיינע נאהענטע.

נאר זיין ערפינדערישקייט האט איהם איפגע־הויבען. מען דערצעהלט, אז צופעליג האט ער דער־זעהען אין די הענד פון א פרוי א שפילכעל, וואס אז מען האט עס א דריק געטון, האט עס גענומען לייכטען און דאס איז איהם שטארק געפעלען, ער האט בעקומען דאס דאזיגע שפילכעל און עס גע־נומען בעטראכטען. זיין פאנטאזיע האט אנגעפאנגען ארבייטען: פארוואס נאר א שפילכעל? מען קאן דאך מאכען פון דעם א נוצליכע כלי. מען עס קומט אוים צו געהן אין דער פינסטער, וואן מען קען ברענגען האלז און נאקען, וועט דאך אזא לעמד־פעל ברענגען נוצען. מען דארף עס נאר אויס־בעסערען.

און ער האט זיך צו דעם גענומען.

דער רעזולטאט איז געווען, אז ער האט א־רויסגעבראכט די קעשענע־לעמפלעך, וואס מיר הא־בען איצט און יובערט איז געווארען דער קעניג פון די קעשענע־לעמפלעך אין לאנד. אבער דאס איז נאר געווען אנ'אנפאנג. זיין ערפינדערישע נאטור האט ערוואכט און באלד ברענגט ער ארויס א מע־כאניזם, וואס מען זאל בענוצען אנצוצינדען א צי־גאר, אז מען זאל נישט דארפען קיין שוועבעלע. איצט זענען מיר צו דעם צוגעוועהנט, עס קומט אוים נאטירליך. מען קען קריגען אזא מאשינקע פאר גאנץ וועניג געלד; אבער אין דער צייט, ווען דאס איז ארויסגעקומען איז עס געווען א רעוואלוציאנערע ער־שיינונג און מען האט זיך צו דעם א נעהם געטון ווען האט עס זיך נישט איינגעשאפט אזא מאשינקע?

און דאן קומט דער טאקסאמעטער און נאך אנדערע ערפינדונגען. דער רעזולטאט איז, דאס דער אריםער מענשעל הויבט אן וואקסען, ער ווערט דאס א טאג רייכער, גליקליכער, דאס איז אבער בלויז אויסערליך.

וואס קומט אבער פאר אין דעם מענשען, וואס פערברענגט יאהרען אויף זוכען, פארשען און ערפינדען? דאס ווייסען מיר נישט. מיר קאנען זיך נאר אנשטויסען, דער מענש ווערט פערטריבען פון לעבען און פון זיינע אינטערעסען. ער זאגט, זיך אפ פון פערגעניגענס. און אט דערצעהלען מיר, אז דער מענש בלייבט ביזין הויכען עלטער איינער אליין, אהן א פרוי און אהן קינדער און אין איהם אנטוויקעלט זיך דאס אלט־בחור'ישע — ער ווערט בייז אויף דער גאנצער וועלט. און אלס רעזולטאט זעהען מיר, אז איהם קומערט נישט, וואס א ברודער לעבט און א־רימקייט, דאס גאנצע לעבען; און אין דעם טאג־טעגליכען לעבען איז ער קאר.

עס איז זיכער נישט קיין צופאל, וואס מאכענדיג די צוואה, האט חיים הורוויטש נישט אויסגעקלי־בען די אינסטיטוציעס, וואס זאלען בעקומען דאס געלד. ער איז געווען צו ווייט פון די זאכען, ער האט זיך נישט אפגעגעבען מיט קיין געזעלשאפטליכע טע־טיגקייטען און ער האט נישט געוואוסט ווער און וואס עס איז חיכטיגער.

די דריי מענשען וואס זענען בעשטימט געווא־רען צו צוטיילען דאס געלד, זענען מענשען וואס זע־נען בעקאנט מיט דעם געזעלשאפטליכען לעבען. זיי זענען געשטאנען ביים רודער יאהרען־לאנג און זיי וועלען מאכען יעניגער פלאנטערס ווי עס וואלט גע־מאכט דער איינגענטימער פון די זעקס מיליאן.

זיי זענען: קולידוש, דער געוועזענער פרעזי־ווירענט פון די פעראייניגטע שטאטען. סמיט, דער געוועזענער גאווערנער פון ניו־יארקער שטאט, און יוליוס ראזענוואלד, דער שיקאגער מיליאנער און פילאנטראפ. — די דריי האט ער בעשטימט צו בעש־טליסען וועלכע קערפערשאפטען עס זאלען בע־קומען א טייל פון דעם געלד.

און כדי צו עהרען דעם דאזיגען מענשען, האט דער קאמיטעט בעשטימט, אז די זעקס מיליאן ווערען געגעבען ווערען צו יענע אינסטיטוציעס וואס וועלען קענען ביישטייערן נאך גרויסע סומעס, אזוי אז ... זאל צוזאמען געשאפט ווערען אן אלגעמיינער קא־פיטאל פון פופצעהן מיליאן דאלאר, וואס וועט דינען צו פערשטארקען די אינסטיטוציעס.

די זעקס מיליאן דאלאר וועלען ברענגען נאך ניין מיליאן. דאס איז זיכער א קלוגער שריט פון די דריי אזעלכע פיהרער. און דאס הייסט אפגעבען כבוד דעם פערשטארבענעם. הא זעהט זיך די האנד און דער שכל פון דעם שיקאגער מיליאנער ראזענוואלד, וואס ניט אליין אזעק א סך מיליאנען פאר צדקה און געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, עס איז זיכער געווען זיין פלאן.

אבער אויך די פאמיליע פון דעם געשטארבענעם איז נישט געקריוודעט געווארען. דריי מיליאן דאלאר איז איבערגעבליבען פאר א שוועסטער און צוויי ברידער. און אויב זיי האבען געלעבט א סך יאהרען אין נויט, ווי מען דערצעהלט, וועלען זיי איצט ערשט קאנען אנפאנגען געניסען פון לעבען.

די פראגע וועגען רעליגיאנס־פערפאלגונגען אין רוסלאנד אין אמעריקאנער קאנגרעס

ניו־יארק, (יט"א). דער יודישער קאנגרעס־מאן פון ניו־יארק סאמועל דיקשטיין האט אויף דער לעצטער זיצונג פון אמעריקאנער קאנגרעס געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צוו. אנד. בעריהרט די פראגע פון די רעליגיאנס־פערפאלגו־נגען אין סאוויעט־רוסלאנד.

אמעריקאנער געלד האט פיל מיטגעווירקט דער קאנירונג פון ראטען־פערבאנד. — האט ערקלערט קאנגרעסמאן דיקשטיין, אמעריקא וועט אבער אפ־שטעלען איהר הילף, אויב די רעליגיאנס־פערפאל־גונגען אין סאוויעט־רוסלאנד וועלען פארטגעזעצט ווערען.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

23
מיטוואך
—
כג
טבת תר"צ

יאנואר
זון־אויפגאנג 7.36
זון־אונטערגאנג 3.58

מארד, אדער זעלבסטמארד?

אנגעהיימנישפולער בלוטיג־געשעהעניש אין האטעל „פאלאניא"

(—) נעכטען 9 א זייגער אינדערפריה איז די פאליציי־אישע מאכט אלארמירט געווארען פון א ידיעה, אז אין צימער נומער 510 אין האטעל „פאלאניא" געפינט זיך א טויטער יונגערמאן מיט א דורכגעשאסענער ברוסט. אויפן ארט זענען באלד אנגעקומען פארשטעהער פון דער אויספארשונגס־מאכט און ס'איז געלונגען צו דערגעהען פאלגענ־דע פרטים: שהערנעכטען ארום 12 ביינאכט זענען אין האטעל „פאלאניא" געקומען דער 24־יעה־ריגער קאזשמיעזש שאפליק וואס וואוינט אין לאדז אויף סענאטארסקא 16 צוזאמען מיט סטעפאן באר־טשינסקי, א סעקוועסטראטאר פון כאיני און האבען פערנומען דאס צימער נומער 510.

ארום 8 א זייגער אינדערפריה האט די בעדינע־רין פון האטעל פראנטשישקא וואקאווסקא בע־מערקט, אז פון צימער נומער 510 איז ארויסגע־גאנגען אויף די שפיץ פינגער דער דערמאהנטער בארטשינסקי, האט זיך פארזיכטיג ארומגעקוקט אויף אלע זייטען, פערשלאסען די טיר און אראפגעגאנגען אין האטעל־רעסטאראן, בעשטעלענדיג פריהשטיק. די בעדינערין איז דער ענין געווארען פערדעכטיג און ארויפרופענדיג דעם פארטיער האבען זיי ביידע אנגעקלאפט אין טיר, ווען קיינער האט נישט גע־ענטפערט האבען זיי מיט א נאכשליסעל געעפענט די טיר. דאס ערשטע וואס זיי האבען בעמערקט איז בלוטיגע פלעקען אויף דער קאנאפע, אויף וועלכער ס'איז געלעגען א רעוואלווער, און בעט איז געלעגען דער צווייטער איינוואוינער פונ'ם צימער קאזשימיעזש שאפליק, טויט־בלאס מיט דער קאלדרע בעדעקט ביזן האלז. דער פארטיער האט אויפגע־דעקט די קאלדרע און האט דערזעהן, אז ביי שאפליקען איז ארורכגעשאסען די ברוסט, שאפליק איז געווען טויט, דאך איז אלארמירט געווארען די פאגאטאוויע און דער דאקטאר האט נאר פעסט־געשטעלט דעם טויט.

ווען די פאליציי האט זיך שוין געפונען אין האטעל־צימער איז פון רעסטאראן ארויפגעקומען בארטשינסקי.

קודם־כל איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער רעוואלווער, וועלכער איז געלעגען אויף דער קאנאפע געהער צו בארטשינסקי, ווייטער איז פעסט־געשטעלט געווארען, אז דער טויטער שאפליק איז דערהרגעט געווארען אדער איז בעגאנגען זעלבסט־מארד אויף דער קאנאפע און שפעטער איז ער איבערגעטראגען געווארען אין בעט אריין.

די פאליציי האט דאן אנגעהויבען אויסצו־פארשען דעם סעקוועסטראטאר בארטשינסקי, ער האט ערקלערט, אז שאפליק האט געהאט ביי זיך א גרעסערע סומע געלד און בעת ער איז אראפ אין רעסטאראן איז ער נעווים ערמארדעט געווארען.

לויט אנדערע ווערסיעס האט בארטשינסקי געוואלט געבען פאלגענדע ערקלערונגען; דער דער־שאסענער האט זיך געוואלט געפינען אין זעהר שווע־רע בעדינגונגען און האט זיך ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק צו בעגעהן זעלבסטמארד אין מיטען נאכט ווען זיי זענען צוזאמען געשלאפען אין בעט האט זיך שאפליק פלוצלונג אויפגעכאפט, גענומען באר־טשינסקי'ס רעוואלווער, אויסגעשאסען אין זיך און געפאלען אויף דער קאנאפע. בארטשינסקי האט קאנסטאטירט, אז זיין קאלעגע איז טויט האט ער איהם איבערגעטראגען אין בעט אריין, צוגעדעקט מיט דער קאלדרע און אליין איז ער איינגעשלאפען אויף דער קאנאפע, אינדערפריה נאכן אויפעסען פריהשטיק האט ער ערשט געהאט פרעה, מעגען אלעם צו מעלדען דער פאליציי.

בארטשינסקי'ס ערקלערונגען האבען נישט אר־רויסגערופען קיין גרויסען צוטרוי.

אויפן טיש פון האטעל האט מען אבער גע־פינען 2 בריף, וועלכע זאלען זיין געשריבען דורך דעם דערשאסענעם שאפליק. און איין בריף אדרע־סירט צו שאפליקס שוועסטער, שרייבט דער דער־שאסענער, אז ער האט געמוזט בעגעהן זעלבסט־מארד צוליב ארבייטסלאזיגקייט. דער צווייטער בריף איז אדרעסירט צו בארטשינסקי, אין וועלכען ער בעט איהם מוחל צו זיין פאר די אומאנגענעהמליכ־קייט.

איצט שטעהט די אויספארשונגס־מאכט פאר א רעטעניש, צי מ'האט דא צו טון מיט א זעלבסט־מארד אדער מיט א מארד, וואס איז בעגאנגען געווארען דורך א קאלעגע איבער'ן אנדערען.

בארטשינסקי'ס ערקלערונגען ווארפען אויף איהם א שטארקען חשד, פון דער אנדערער זייט זענען אבער פארהאן די בריף פון דעם דערשאסע־נעם, בארטשינסקי איז פערהאלטען געווארען און אפגעטייט געווארען, אין אויספארשונגס־אמט ביז דער גאנצער ענין וועט ערשט גענוי אויפגעקלערט ווערען.

צו וואס נארישע פלאקאטען קענען דערפיהרען

די לעצטע צוויי טעג האט מען געקענט ביי אונז אין שטאט אבסערווירען די קראפט פון א מאסען־פסיכאז, פון א ביזוויליגער אדער אומפארזיכטי־גער פלאקאט: הונדערטער מענשען וועל־כע האבען אריינגעלעגט זייערע אפשפארונגען אין א זעהר סאלידער און שטארקער באנק־אינסטיטוציע וועלכע ווערט געשטיצט פון ענגלישע באנקען, זע־נען אונטער'ן איינדרוק פון א נישט בעגרינדעטער שרעק, געלאפען און פערלאנגט צוריק זייערע פקדונות, א גליק, וואס די ראזיגע מענשען האבען געהאט צו טון מיט דער לאדזער דעפאזיטען־באנק א באנק, וואס איז אומשטאנד צו יעדען מאמענט צו מאביליזירען מיליאנען אין היגער און אויסלענדישער וואלוטע, נאר א דאנק דעם ראזיגען אומשטאנד איז קיין איינציגער מענש נישט אוועקגעגאנגען פון דער קאסע אומבעפרידיגט.

מ'דערצעהלט, אז די ראזיגע פאניק־ארטיגע שטימונג האבען אויסגענוצט אגיטאטארען פון א גע־וויסען קרייז, וועלכע האבען אין די גאסען געפיהרט אנ'אגיטאציע געגען דער באנק. הגם די באנק איז נישט פערפליכטעט אויסצוצאהלען געלדער, וואס זענען אריינגעלעגט אויף א בעשטימטען שפעטער־דיגען טערמין, האט די דירעקציע פון דער לאדזער דעפאזיטען באנק פעראָרדנעט אויסצוצאהלען אלע־מען, ווער ס'האט זיך נאר געמעלדעט אהן אונטער־שיד. און הגם די באנק איז געוועהנליך אפען ביז 2 א זייגער האט מען די אויסצאהלונגען אין די טעג געמאכט ביז 10 א זייגער אין אווענד. נעכטען איז שוין איינגעטראטען א בעדייטענדע בערוהיגונג און א טייל פון די מענשען, וואס האבען מיט א טאג פריהער ארויסגענומען זייערע געלדער, האבען עס צוריק געבראכט און אריינגעלעגט אין דער באנק.

אין אונזער ווירטשאפטליכען לעבען שפילען די באנקען א וויכטיגע ראלע בפרט די יודישע באנקען, וואס שטיצען די יודישע קליענטור, און עס נישט א לייכטס, צו לאזען זיך פערפיהרען פון נישט בעגרינדעטע פלאקאטען, וואס ווערען פערשפרייט צווי־שען אומפאראנטווארטליכע מענשען.

מיר מוזען מודה זיין, אז די לאדזער דעפאזיטען באנק האט גוט אויסגעהאלטען אנ'עקזאמען.

אנהויב פון דער קרן־היסוד־אקציע

פלענאר־זיצונג פון „קרן היסוד" מיט דער בעטייליגונג פון נ. סאקאלאוו

שבת נאכמיטאג איז אין לאקאל פון „קרן היסוד" פארגעקומען א פלענאר־זיצונג פון היגען „קרן היסוד", עס האבען זיך פערזאמעלט די אנגע־זעהענסטע ציוניסטישע עסקנים אין אונזער שטאט. ארום 6 א זייגער אווענד איז געקומען צו דער פער־זאמלונג דער פרעזידענט, פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, ה' נחום סאקאלאוו אין בעגלייטונג פון דעפוטאט ד"ר ראזענבלאט, דער חשובער גאסט ווערט ווארם בעגריסט דורך אלע אנוועזענדע און האלט באלד דערויף א קורצע רעדע, אין וועלכער ער שילדערט די אנשטרענגונגען פון יודענטום פאר דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל און די ארבייט לטובת דעם „קרן היסוד" אין די פערשידענע לענדער. פרעזידענט סאקאלאוו ווענדעט זיך מיט אנ'אפעל צום לאדזער יודענטום צו דערפילען זיין חוב, און נישט־קוקענדיג אויף די פערשידענע שטערונגען, אנשטרענ־גען אלע כחות, פאר דער ארבייט לטובת דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל, ווייל דאס איז דער איינ־ציגער וועג צו דער לעזונג פון דער יודען־פראגע אין אלע לענדער.

רעם. ד"ר ראזענבלאט טיילט דאן מיט, אז לויט דעם אויפטראג פון דער צענטראלע פון „קרן היסוד" ווערט פראקלאמירט דער אנהויב פון דעם תרי"אהריגען „קרן היסוד"־קאמפיין אין לאדז און רופט די אנוועזענדע צו אקטיווער ארבייט.

די אנוועזענדע ערקלערען זייער גרייטקייט אנ־טייל צו נעמען אין דער אקציע און מיטצווירקען לטובת איהר ערפאלג. א טייל פון די פערזאמעלטע געבען באלד אליין אבער זייערע דעקלאראציעס לטובת דעם „קרן היסוד".

די ערשטע דעקלאראציע איז אויך היי־יאהר אזוי ווי פאר־יאהר אונטערגעשריבען געווארען דורך דעם יעד „אהל־יעקב".

חיים זשיטלאווסקי

אונזער קלאר־זעהער

(צו זיין היינטיגען בעזוך אין לאדז)

אין אנ'אומגעהייער־שווערער צייט לעבען מיר — אין א צייט כמעט אנ'אויסגאנגלאזער, ווען צו־צודרעטע, צוזאמענגעשטעלטע שטייען מיר אויף א גרעניץ, וואס שווער איז צו דעם נירען איהר בעדייט, צי איז זי, די גרעניץ — שוועל צו א נייער וועלט, צי א שוועל צו א סוף־וועלט.

נויט און יאוש זענען די בעגלייטערס פון די לעצטע יאהרען, עלענד און פערוואהרלאזטקייט זע־נען די אונטערפיהרער נאך דער טרויעריגער חתונה, וואס האט געהייסען וועלט־קריג.

און — ערשט איצט האט זיך אנגעהויבען די גרויסע שיער־אפאקאליפטישע ספעקולאציע אויפן אוו־גערופענעם נאציאנאלען גראנק...

וואקסען זיי ווי אויף הייוון, די פערשידענע פאלשע נביאים, פראפעסארען און ווירמעגען זיך פער־שידענע מעקלער־אויסרעדלייזער, ווערען פאבריצירט משיחים און פאלשע „בעל־שם'לעך", וואס פערלעגען הויזירען מיט כל'ערליי קאמערע קמיע'לעך און סגולות, און — מען האלט אין איין פאראויסזאגען און פאראויסזעהען.

איינער זעהט שווארץ — דעם סוף, דעם אונ־טערגאנג, דעם טויט.

איינער זעהט — אויך־צו־להכעיס אוואו — בלוי אדער רויט...

דערווארעמט די פערגליווערטע בלוטען מיט ווארעם־פלעשער און דערהאלט כלומרשט אין זיך א מזרח־טעמפעראטור.

איינעם זענען מיר גרויס אין די אויגען, און, נישט זעהענדיג זיין אייגענע קורצזיכטיגקייט, ציילט ער אונזער איבעריגקייט אין די מיליאנען.

ער פערטראכט זיך גארנישט דערביי, אז אזוי ווי דער האזיגער פאטאלער מיליאן איז איבערי־גע, קען זיין, איבעריג — אלדאס־איבע־ריגע.

און אזוי פערפלאנטערט אין מרה־שחורה־דיי־גער סוביעקטיווער זעלבסט־פערניינונג און סוביעק־טיווער אומרעאלער זעלבסט־בעשטעטיגונג, גייט דער אומגליקליכסטער יודישער מענש אין א רעא־לען אביעקטיווען זעלבסט־אנאליז, וואס קען און וועט איהם געבען די אייגענטליכע שטארקונג.

*

חיים זשיטלאווסקי!

אפשר דער איינציגער ווארט־ און געדאנק־פיהרער אין דעם יודישען לעבען, וואס פערמאגט אין זיין טיפען מהות דעם וויטאלען כח קלאר צו זעהן דעם קיום פון אונזער פאלק.

פונקט ווי קורצזיכטיגקייט, קען די פראבלע־מאטישע ווייטזיכטיגקייט נישט בעוועגען מיט דעם לעבענס־טריב פון א פאלק.

דער ערשטער בעדינג פאר לעבענס־עקזיס־טענץ און אקטועלער לעבענס־בערעכטיגונג איז דער אנאליטישער פאקטאר, וואס נויטיגט זיך קודם כל אין דער קלאר־געזעהענער געגענווארטיגער אומגע־בונג, אין איצטיגער זעלבסט־דערקענטניש, און ערשט דאן קען קומען צו־הילף די רעטראספעקטיווע עבר־ און עתיד־ראביאטיק.

נישטא קיין נביא און קיין משיח, וואס זאל זיך און זיין אקטיוויטעט, נישט אפגעבען אין דער ערשטער ריי א קלארען דין וחשבון וועגען די די אומות — דעם טעריטאריאלען באדען, וואס זיין אביעקט איז.

און צו דער גרויסער בעשטעטיגונג און פער־עהרונג פאר אונזער גרויסען עלטערען פיהרער מוז עס געזאגט ווערען, אז ער איז דער איינציגער, וואס האט זיך געגרונדפעסטיגט מיט זיין לעבעדיגען גע־דאנק אין אונזער לעבען און אונטערבעוואוסטזיניגען שטרעבען.

כדי צו האבען חלומות, שיינע חלומות, וואונ־דערבארע חלומות — מוז מען קודם לעבען מיט אנ'אינטענזיווער ווירקליכקייט.

סתם חלומען — חלומען נאראנים און הכר רעה'ניקעס.

זאל לאנג לעבען און פיהרען אונזער חיים זשיטלאווסקי, וואס —

כשמו כן הוא — חיים!

מ. ן.

*

ד"ר זשיטלאווסקי וועט היינט אינאווענט האל־טען א פארלעזונג אין פילהארמאניע־זאל א.ר.ט. „דער קריזיס און ציוניזם".

וואוהין מען דארף ארויספיהרען מיסט און שניי

(מ) דער מאגיסטראט מעלדעט די פאראינטע־רעסירטע, וועגען די פלעצער, אויף וועלכע מען מעג ארויספיהרען מיסט און שניי.

די צפון־טייל פון שטאט קען ארויספיהרען אויף די שטחים פון דער ציגעלניע פון די ברידער „הויסלער" אין ראדאגאשטש א שטח פון 4—5 מארג צופאהר פון אלעקסאנדראווסקא גאס דורך היפאטעטשנע און פון זגיערזשער דורך הויזלערס גאס.

צפון־מזרח־טייל פון שטאט — אויפ'ן שטח ביי מארסקא נומער 14, צופאהר פון פאמארסקא אויף מאריסקא.

מזרח־טייל פון שטאט — נאווא־פאלודניאווא רוג זאגאיניקאווא צופאהר דורך זאגאיניקאווא.

דרום טייל פון שטאט אויפ'ן שטח לעבען דער ציגעלניע פון אטאן קראוזע צופאהר דורך פאביא־ניצער שאסיי.

די דרום־טייל — אויף די שטעטישע שטחים ביי דער גאס אלעיע אוני נעבען דער קאנסטאנטי־נער צופאהר פון דער זייט פון אל. אוני.

דיסקוסיע איבער'ן שטאטישען בודזשעט

(מ) נעכטען אין אווענט איז פארגעקומען די צווייטע זיצונג פון שטאט־ראט־קאמיסיע פאר בוד־זשעט־און־פינאנסען, געווידמעט דער פראגע ווע־גען בודזשעט־פראיעקט פון דער שטאטישער פער־וואלטונג אויפ'ן יאהר 1930–31.

נאך א גענעראל־דיסקוסיע האט די קאמיסיע בעהאנדעלט די בודזשעטען פון בעזונדערע אפטיי־לונגען און אנגענומען די בודזשעטען פון שטאט־ראט און פון די אפטיילונגען: פרעזידיאלער, שטייער, קולטור־און־בילדונג און געזעלשאפטליכער שוץ. אין דער בעראטונג פון דער קאמיסיע הא־בען אנטיילגענומען מצד דעם מאגיסטראט וויצע־פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי און די לאווניקעס קוק און פורטאל.

די צווייטע זיצונג פון דער קאמיסיע קומט פאר היינט דאנערשטאג.

נישט געלונגענע גנבה אין דייטשען גימנאזיום

אין דייטשען גימנאזיום אויף רוג זאמענהאף און אל. קאשטשושקי האבען זיך אריינגעכאפט עפעס פערברעכער, אויפגעבראכען אלע שופלאדלער און ביוראקס, דורכגעקוקט אלע פאפירען און דאקומענטען — נישט צוגענומען קיין גראשען געלד נאר א קליין וועקזייגער'ל און נעלם געווארען.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג דערווייל אהן רעזולטאט. מען מיינט, אז מען האט דא נישט צו טון מיט קיין איינפאכע גנבים, נאר מיט פערזאנען, וועלכע האבען געזוכט עפעס פאפירען דאקומענטען און נישט געפונען.

פון געריכט

בריפטרעגער ארויסגענומען געלד פון אמעריקאנער בריף

(ז) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פארגעקו־מען דער פראצעס געגען דעם בריפטרעגער ציפ־ריאן טשארנעצקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווא־רען אין ארויסגנב'ענען געלד פון די בריף.

טשארנעצקי האט סיסטעמאטיש געעפענט ווערט־בריף, וואס זענען אנגעקומען פון אמעריקא, ארויסגענומען פון זיי דאס געלד און די בריף פערניכטעט. דער אנגעקלאגטער האט זיך נישט מודה געווען. דאס געריכט האט, אויסהערענדיג די עדות, פערמשפט טשארנעצקי'ן אויף אנדער־האלבען יאהר טורמע.

פון האנדעלס־געריכט

(ז) דאס האנדעלס־געריכט האט ערקלערט אנ'אופאדלאשט דער פירמע ר. און ק. ליסאווסקי פון קילינסקי 147.

דער אנהויב פון אופאדלאשט איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 21 יוני. די ברידער ליסאווסקי וועלען איינגעזעצט ווערען אין ארעסט פאר באנקראטירטע.

וואָס יעדער בעל־חוב און קרעדיטאָר דאַרף וויסען

VII

די פּראָצעדור פון אַ ליציטאַציע

אין דעם טאָג, אויף וועלכן די ליציטאַציע איז באַשטימט, האָט יעדער איינער דאָס רעכט אומגע־שטערט צו באַטראַכטען די אויסגעשטעלטע חפצים.

געוועהנליך קאָן אַ ליציטאַציע דורכגעפיהרט ווערען אויסשליסליך אין די שעה'ן צווישען 10 פריה און 6 נאָכמיטאָג. קיין נעלונגס אָבער נישט אין זעלבען טאָג ביז דער דערמאָהנטער שעה אַלע אָפּגעשריבענע חפצים אויסצופערקויפען, קאָן דער וויטערדיגער המשך פון דער ליציטאַציע אָפּגע־לייגט ווערען אויף צומאָרגענס.

דער קאָמאָרניק איז נישט מחויב די גאַנצע סעקוועסטרירטע זאַכען דוקא מיט איינמאָל צו פערקויפען. נאָר ער קען זיי אויספערקויפען אויך פּאַרטי אָדער ענצעלוויז, אָפּהענגיג פון דער קאָ־ניונקטור צוועקמעסיגקייט.

דער בעל־חוב איז בערעכטיגט אָנצוווייזען דעם קאָמאָרניק, וועלכע פון די אָפּגעשריבענע חפצים זאָלען פריהער ליציטירט ווערען און וועל־כע שפּעטער.

אויב צו דער ליציטאַציע שטעלען זיך נישט ווייניגער, ווי 2 קויפער און איינער פון זיי לייגט נאָר פאַר אַ העכערע פון דער אָפּגעשאַצטע סומע, ווערט שוין די ליציטאַציע אָנערקענט פאַר גילטיק־קרעפטיג.

דער קרעדיטאָר, לטובת וועמען די עקזעקו־ציע איז אונטערגענומען געוואָרען, האָט דאָס רעכט לויט די אַלגעמיינע כללים פריי זיך צו בעטייליגען אין דער ליציטאַציע; דער בעל־חוב דאַ־געגען טאָר נישט נעמען קיין אָנטייל אין דער לי־ציטאַציע.

יעדער קויפער מוז תיכף ביי דער ליציטאַציע אַריינטראָגען מינדעסטענס $\frac{1}{5}$ פון קויפ־פּרייז. וואָס שייך דער רעשט, דאַרף זי ווערען צוגע־צאָהלט אַמשפּעטסטענס ביז צו מאָרגענס מיטאָג.

פון דער איינגעפלאָסענער סומע ווערען קודם כל געדעקט די קאָסטען פון זאַיעגטעטע, דאָזאָר און פערקויף. די רעשט געלט גייט אויפ'ן חשבון פון אייגענטליכען חוב.

וויבאַלד אַ טייל פון די פערקויפטע חפצים גענוגט אויף צו דעקען דעם חוב און אַלע זעמטליכע עקזעקוציע־קאָסטען, ווערען אַלע איבע־ריגע חפצים בעפרייט פון סעקוועסטער און צוריק־געגעבען אין רשות פון בעל חוב.

באַלד נאָך דער ליציטאַציע איז דער קאָ־מאָרניק מחויב, אויב ס'זענען נישט פאַרהאַן קיין בעזונדערע מניעות, אויסצוצאָהלען דעם קרעדיטאָר אָדער די קרעדיטאָרען די שולדיגע זיי חובות און אויב פון דער ליציטירטע סומע בלייבט נאָך איבער אַ רעשט, מוז דער קאָמאָרניק אָט די דאָזיגע אי־בערגעבליבענע סומע צוריקגעבען דעם בעל־חוב. קוים גענוגענד נישט די איינגעפלאָסענע פון דער ליציטאַציע סומע אויף צו דעקען אַלע חובות, איז דער קאָמאָרניק מחויב דאָס גאַנצע געלד איבער־צושיקען אין געריכט און דאָס געריכט צוטיילט עס לויט די פּרינציפּען פון פאָרציגליכקייט און פּראָפּאָרציאָנאַליטעט צווישען די אַלע קרעדיטאָ־רען, וועלכע האָבען צו די ליציטירטע חפצים גע־וואָנדען זייערע עקזעקוציעס.

י. אינפעלד.

„לינקס" פון ב. שעפנער

אין פערלאַג „קולטור־ליגע", וואַרשאַ, איז נאָר וואָס דערשינען ב. שעפנער'ס (בית־שין) אַ באַנד פעליעטאָנען, וואו עס קומען אַריין פאָלגענדע אָפּ־טיילונגען: 1) וועלט, מענשען און הערשער אייך; 2) יודישקייט, 3) שרייבער, 4) הומאָרעסקעס, סצענעס וכדומה.

אין דער הקדמה שרייבט דער מחבר:

„דער צייטונגס־פעליעטאָן איז גלייך צו אַ בלע־טעל פון אַן אָפּרייס־קאַלענדאַר. ער שטאַרבט צוואַ־מען מיט'ן טאָג, אָבער נישט אַלע טעג ווילען שטאַרבען, האָב איך דעריבער צונויפגעקליבען אַ פּאָר צענדליג אַזעלכע עקשנים־פעליעטאָנען און זיי געלאָזט צווישען די לעבעדיגע. מעגליך, אַז ביים קלייבען בין איך געווען צו באַרמהערציג, אָבער איך פּרעטענדיר נישט אויף אומפּאַרטייאישקייט און נאָך ווייניגער אויף אומפּאַרטייאישקייט לגבי מיי־נע אייגענע פעליעטאָנען".

ב. שעפנער געהערט צו די פּאָפּולערסטע פּע־ליעטאָניסטען. „לינקס" איז זיין ערשט בוך.

עס איז דעריבער פערשטענדליך, אַז דאָס בוך האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס.

געשטאָרבען אַ געהיימנישפולער בעטלער אין קאַליש

אין קאַליש קאָכט איצט מיט פאָלגענדער טען סאַציאָנעלער געשיכטע:

אין ריפּינקע, פאָרשטאָט פון קאַליש, איז נע־שטאָרבען אין דער גרעסטער נויט אַ פּאָפּולערער אין יענער געגענט בעטלער וואַסיל פּאַפּאַיו.

דאָס איז געווען אַן עלטערער מענש, וועלכער האָט געוואוינט אין אַ צובראָכענער אָפּגעפּרעגטער שאַפע.

ער האָט געלעבט פון נדבות, וועלכע ער פלעגט בעקומען ביי די שול־קינדער, וועלכע ער פלעגט אָפּוואַרטען פאַר דער שולע. פלעגט אויך בעטלען פאַר די קאָשטשיאָלען א.ד.גל.

קלאַנגען האָבען קורסירט, וועגען פּאַפּאַיו'ן, אַז ער איז אַ געוועזענער גימנאַזיאַל־לעהרער, און איינער אַ זוהן איז אַ פּראָפעסאָר אין מאָסקווער אוני־ווערזיטעט.

ווען פּאַפּאַיו איז געשטאָרבען האָט איהם נישט געהאַט ווער צו קבורה צו ברענגען און מען האָט איהם בעגראָבען אויפ'ן חשבון פון דער גמינע.

אייגענטלעך אינדערפריה, האָט איינער פון די טעכטער פון דערנעבענדיגע הויז בעשלאָסען אַר־דורכצוזוכען דאָס אָרט, וואו פּאַפּאַיו האָט געוואוינט און געמאַכט סענסאַציאָנעלע ענטדעקונגען.

אין אַ ווינקעל נישט טיף איינגעגראָבען האָט ער געפונען אַ קעסטעל מיט אַנגעלעגענע סמאַר־קינג־אַנצוג, צילינדער און לאַקירקעס.

עס איז אָבער נישט בעוואוסט, צי איז איהם דער אַנצוג געבליבען פון די גוטע אַלטע צייטען, צי האָט פּאַפּאַיו בענוצט דעם אַנצוג צו אַנדערע צוועקען; אין קאַליש האָט ער געפיהרט אַ לעבען פון אַ בעטלער און ערגיץ אַנדערש — פון אַנגעלעג־נאַנט. אַ חוץ דעם האָט מען אויף אַ צווייט אָרט געפונען אַ גרויסע סומע רוסישע, דייטשע און פּוי־לישע באַנקנאָטען, וועלכע האָבען איצט קיין שום ווערט נישט, נאָר בעווייזען, אַז פּאַפּאַיו איז געווען אַמאָל אַ רייכער מענש, אין אייזעלע האָט מען גע־פונען פערברענטע פּאַפּירען. עס זעהט אויס, אַז פּאַפּאַיו האָט פאַר'ן טויט פערברענט דאָקומענטען, אָדער בריף, וועלכע ער האָט נישט געוואָלט זיי זאָלען אַריינפאַלען אין פרעמדע הענט.

פערבאָטען אַ פּרויען־מיטינג פון פ. פּ. ס.

(ט) דער פרויען־מיטינג פון פּ.פּ.ס. וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען זונטאָג, דעם 26-טען ד. ח. איז דורך דער שטאָטישער סטאַראָסטווע פערוועהרט געוואָרען.

„שחיטה" אין פּוילישען טעאַטער

אין פּוילישען טעאַטער ווערען איצט געמאַכט פּאָרבערייטונגען צו דער אויפפיהרונג פון גאָרדינס „שחיטה". די דאָזיגע פּיעסע איז דעם יודישען טעאַטער עולם גוט בעקאַנט און האָט בשעתו אויף דער יודישער ביהנע געהאַט אַן אויסערגעוועהנ־ליכען ערפאָלג. איצט וועלען מיר האָבען די „שחיטה" אין אַ פּוילישער איבערזעצונג, אויסגע־פיהרט דורך אַרטיסטען פון פּוילישען טעאַטער און ס'איז דעריבער צו ערוואַרטען, אַז אויך די פּיעסע וועט דאָרטען האָבען אַן אויסערגעוועהנלי־כען ערפאָלג.

פון יודישען טעאַטער

גאַסטראָלען פון בעטי קעניג

אין יודישען טעאַטער אין פילהאַרמאָניע הוי־בען זיך דעם פרייטאָג אָן די גאַסטראָלען פון דער בעוואוסטער אַמעריקאַנער סובריטין בעטי קעניג. פרייטאָג און זונטאָג אָוועגד געהט אַ פּרעמיערע מיט געזאַנג און טענץ א. נ. „לייבעלע מזיק". די גאַסטראָלען פון בעטי קעניג האָבען צווישען די בעזוכער פון יודישען טעאַטער אַרויסגערופען אַ שטאַרקען אינטערעס.

פון אָרט

היינט, דאָנערשטאָג, 9.30 אָוונט ווערט געשפּילט „חי־געלעבט".

אין „חי־געלעבט" זענען פערהאַן 18 שלאַ־גער נומערען, וואָס האָבען גרויס דערפאָלג ביים עולם.

היינט, דאָנערשטאָג, זענען גילטיג הנחה־בילעטען.

רעדע פון האַנדעלס־מיניסטער קוויאַטקאָווסקי

אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע פון סיים

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש) אויף דער נעכ־טיגער אָוועגד זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים האָט אין דער דיסקוסיע גענומען אַ וואָרט דער האַנדעלס־מיניסטער קוויאַטקאָווסקי, וועלכער האָט צוו. אַנד. געזאָגט:

אין דער צווייטער העלפט פון 1929 י. האָט זיך אין דער גאַנצער וועלט בעמערקט אַ פערער־גערונג פון דער קאָניונקטור. אין די פאַראייניגטע שטאַטען ווערט איצט נאָך דער גרויסער ווירט־שאַפטליכער אויפלעבונג פערצייכענט אַ צוריקגאַנג. ענגלאַנד דערפילט די עקספּאַנסיע פון די פאַראיי־ניגטע שטאַטען אין די דאָמיניעס און אויף די וועלט־מערק, וואָס ווערען דורך די ביידע מלוכות בעדינט. די שטאַרקסטע ווירטשאַפטליכע קאָניונק־טור האָט איצט פראַנקרייך מיט אַ גרויסען סכום פון פליסיגען קאַפּיטאַל ביים העכסטען צינזען פוס פון $3^1/_2$ פּראָצ. פאַר פוילען האָבען אָבער די וויכטיגסטע בעדייטונג די מערק פון די נאָהנ־טע שכנישע מלוכות. נאָכ'ן אַרומרעדען די ווירט־שאַפטליכע לאַגע אין אַ רייה אייראָפּעאישע מלוכות איז דער מיניסטער אַריבער צו דער

לאַגע אין פוילען

ביים אָפּשאַצען די סיטואַציע אין פוילען, נעמט מען אַלס פערגלייך די יאָהרען פון דער גינסטיגער קאָניונקטור פון 1927–28 און די לעצטע חדשים פון 1929 י. דאַן לאָזט זיך פעסט־שטעלען אַ שווערע עקאָנאָמישע דעפּרעסיע. צוליב צופעליגע און פּרינציפּיעלע סבות,

צופעליג איז פאַראַיאָהרען געווען אַ שווערער ווינטער, וואָס האָט געשטערט אונזער עקספּאָרט די באַהנען האָבען אויסגעגעבען אַ סך מיטלען אויף קאַמף מיט די שניי־זאַווייערוכעס. דאָס האָט בעגרעניצט די אינוועסטיציעס.

דאַנעגען דער היי־יאָהריגער וואַרימער ווינ־טער פּע קלענערט דעם געברויך פון קוילען אין לאַנד און אויסלאַנד און פערקלענערט דעם פערברויך פון טעקסטיל־אַרטיקלען.

די קאָניונקטור־פערשיינונג זענען ענג פערבונ־דען מיט דער סיטואַציע אין לאַנדווירטשאַפט. די פרייזען אויף תבואה זענען געפאַלען אויפ'ן וועלט־מאַרק. דעריבער הערשט אַ קריזיס אין פּראָדוקציע־צווייגען, וואָס זייערע געברויכער איז דאָס דאָרף. דאָס טייערקייט פון געלט, דאָס נישט אויפשטע־לען פון לאַנגטערמיניגע קרעדיטען; דאָס פער־שווינדען פון'ם אומזאַץ־קאַפּיטאַל בפרט ביים סוחרטום; דער אַרבייטס־אָנבאָט, וואָס ווערט נישט בעפרידיגט; די שווערע קאָנסומציע פון'ם אינערליכען מאַרק, דאָס אָפּשליסען אָדער די בע־גרענצונג פון'ם אויסלענדישען אָפּזאַץ מאַרק פאַר אונזערע אויסאַרבייטונגען; שליסליך דאָס שטייער־סיסטעם, וואָס דאַרף רעפאָרמירט ווערען און דאָס בוי־פּראָבלעם דאָס זענען אַלץ פאַקטאָרען, וואָס ווירקען אויף צו פערטיפען די קאָניונקטור־דעפּרעסיע.

די צאָהל אַרבייטסלאָזע איז גרעסער ווי אין די לעצטע 3 יאָהר און דערגרייכט אין אָנהויב 1930 יאָהר פאַר אַרבייטסלאָזע — 200 ביז 240 טויזענד און פאַר טיילוויז בעשעפטיגטע 100 טוי־זענד. די צאָהל אויסגעשטעלטע וועקסלען איז כמעט די זעלבע, ווי אין סוף 1928 י. אָבער די צאָהל פּראָטעסטירטע וועקסלען איז געוואַקסען אויף דאָפּעלט.

זייט עטליכע חדשים איז איינגעטראָטען אַ געוויסע פערבעסערונג אויפ'ן מאַרק פון פליסיג געלד און בנוגע „קרעדיטען. וועניגער בולט איז די סיטואַציע אויפ'ן סחורות מאַרק. נישט גינסטיג איז דער תבואה־מאַרק. די פּראָדוקציע פון ווייץ איז לעצטענס געשטיגען אויף 20 פּראָצ. דאַגעגען די פאָדערונג פעלט. פוילען בענוצט נישט קיין איבערפלוס פון ווייץ, פאַר איהר איז וויכטיג דער פּרייז אויף קאָרן, וועלכער איז נישט קיין גינסטי־גער, טראָץ די פערשידענע מיטלען, וועלכע עס נעמט אָן די רעגירונג. אָבער איך בין זיכער — זאָגט דער מיניסטער — אַז אינגיכען וועט זיך די לאַגע בעסערן.

די אויסרעכנונגען פון'ם עקספּאָרט אינסטיטוט האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די אימפּאָרט־בעדערפ־ניש, בלויז פון די באַלטישע קאַנטען און צפון־מלוכות זענען כמעט אַזוי גרויס, ווי דער איבער־פלוס פון דעם קאָרן, וואָס ס'פערמאָגען פוילען און דייטשלאַנד. רוסלאַנד קומט דאָ נישט אין בעטראַכט מיט איהר קאָרן, און קאַנאַדע האָט נישט קיין אויס־זיכטען צו דערגרייכען אויף די אייראָפּעאישע מאַרק. מיר מאַכען פּרובען זיך צו פערשטענדיגען מיט דייטשלאַנד, כדי נישט אַראָפּצודריקען די פּרייזען.

נאָכדעם איז דער מיניסטער איבערגעגאַנגען צו די ווייטערדיגע פּלענער בנוגע דער לאַנדווירט־שאַפט און קרעדיטען פאַר איהר און האָט אַרומ־געדערט די בעמיהונגען פון שאַפען נייע מערק פאַר אונזערע אויסאַרבייטונגען דורך שליסען

האַנדעלס־אָפּמאַך

אייניגע פערגאַנגענעם יאָהר זענען אָפּגעשלאָסען גע־וואָרען אַ רייה האַנדעלס אָפּמאַכען, די וויכטיגסטע זענען די אונטערהאַנדלונגען מיט דייטשלאַנד. מיט דער גאַנצער פעראַנטוואָרטליכקייט — ערקלערט דער מיניסטער — קען איך בעהויפּטען, אַז אין דעם וואָס ביז איצט זענען נאָך די אונטערהאַנדלונגען נישט דערפיהרט געוואָרען צו קיין גינסטיגען סוף זענען מיר נישט שולדיג און דער מיניסטער מאַס. זייט די אונטערהאַנדלונגען האָט מצד די דייטשען איבערגענומען דער געוואָנדטער דאושער איז וועגי־סטענס געשאַפען געוואָרען אַן אַטמאָספער פון אַ מעגליכער מיטאַרבייט.

דאָס פעלען פון אַ טראַקטאַט מיט דייטשלאַנד און דאָס נישט רעגולירען דעם סחורות אויסטויש מיט ליטע און סאָוויעט־רוסלאַנד האָט פאַר אונז געמאַכט אוממעגליך צו ראַטיפיצירען די אינטער־נאַציאָנאַלע קאָנווענץ וועגען אָפּשאַפען דעם פער־באָט פון אַריין און אַרויספיהר.

דאָס פערגרעסערען דעם עקספּאָרט איז גע־וואָרען די נויטווענדיגקייט, כדי צו פּטרירען דעם קריזיס. מיר מוזען בעהערשען נייע מערק. ווייטער האָט דער מיניסטער זיך אָפּגעשטעלט אויף דער פונאַנדערבויאונג פון דער ווירטשאַפטליכער זעלבסט פערוואַלטונג און איז איבערגעגאַנגען צום נאַפט־פּראָבלעם און אַרויסגעזאָגט אַ גאַנצע רייה פּלענער פאַר'ן ווירטשאַפטליכען אויפלעבען פון לאַנד.

אין דער ווייטערדיגער דיסקוסיע האָט דאָס וואָרט גענומען רעפּ. ריאַמענט (פּ.פּ.ס.) רעפּ. קושיטשאַנאָווסקי (ב. ב.) רעפּ. קוזשניצקי (כ. ר.) דער לעצטער האָט אָנגעוויזען, אַז מ'האָט ענטשעפּט דעם בירגער און איצט איז ער פּעראַריסט, אַוי האָט מען אין די לעצטע 3 יאָהר פון אומזיסט שטייער איינגעקאַסירט אַ מיליאַרד זלאָטעס, די פּראָטעסטען וואַקסען און קיינער קלערט אפילו נישט זיי צו צאָהלען, ווייל ס'איז נישטאָ פון וואַנען און מיט וואָס. נאָכדעם האָט בעקומען אַ וואָרט

רעפּ. [illegible] (יודישע קאָלאָ)

דער רעדנער פּראָטעסטירט געגען דעם איינפיהרען פון די אַזוי גערופענע פעהיגקייט צייגנישען פאַר האַנדווערקער און רופט עס אָן פאַר אַ אַטענטאַט אויף מיטעלאַלטער, מ'צווינגט יודען, וואָס אַרבייטען שוין 40 יאָהר אַלס האַנדווערקער אַז זיי זאָלען איצט אָפּגעבען עקזאַמינס פון פּויליש, כעמיע, פיזיק. ווייטער פּראָטעסטירט דער רעדנער געגען דער מעכאַניזאַציע פון די בעקערייען.

פון „התאחדות"

אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס־זיצונג פון לאָדזער „התאחדות" איז בעשלאָסען געוואָרען אַ דורכצופיהרען, אנהויבענדיג פון דער צווייטער וואָך, אַ פּראָפּאַגאַנדע און ווערבירונגס־וואָך; צו דעם צוועק איז פאַראויסגעזעהען איינצואָרדנען אַ רייה גרעסערע פערזאַמלונגען, רעפעראַטען וועגען די גרונד־פּרינציפּען פון אַרבייטס־ציוניזם, אַ לעבעדיגע צייטונג „פּאַלק און לאַנד" און א. ז. וו. אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך בעהאַנדעלט געוואָרען די איצטיגע קרן־היסוד אַקציע און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַז אַלע חברים פון „התאחדות" זענען מחויב נישט נאָר זיך רעקלאַמירען, נאָר אויך זיך אַקטיוו בעטייליגען אין דער קרן־היסוד־אַקציע אלס זאַמלער. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, אַז צו־זאַמענהאַנג מיט דער קפּא"י אַקציע וועלכע ווערט איצט דורכגעפיהרט אין גאַנץ פוילען אויך דורכ־צופיהרען אין אונזער שטאָט, לויט דער אינציאַטיוו פון „התאחדות" דאַרף אין די נאָהענטסטע טעג צונויפגערופען ווערען אַ זיצונג פון אַלע די פּאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס, בכדי צו אָרגאַניזירען און בע־ווייזען די ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל אין אונזער שטאָט.

בעריכטיגונג

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ וועגען דעם, אַז די ביסע וועגען „נאַדזור" פון דער פירמע בייראַך, נאָוואָמיעסקאַ 16 איז צוריקגע־צויגען געוואָרען, בעט אונז ה' בייראַך מיטצוטיי־לען, אַז די ביסע וועגען „נאַדזור" איז נישט צו־ריקגעצויגען געוואָרען, נאָר דאָס בעטראַכטען די ביסע וועגען „נאַדזור" איז דורכ'ן הענדלערס־געריכט אָפּגעלעגט געוואָרען.

נדבות

המנהלת ומחלקת השמינית מהגמנסיה לנערות פירמוביץ 6 מנדבות במקום לביע את רגשי השתתפותינו לחברה מרת סאלא אייזענשטיין למות עליה אמה נ.ע. 20 זהובים בעד „הרצליה".

הכסף יש להשיג במערכת: „נ. פאלקסבלאט".

פערזעסענע פרינצען און פרינצעסינס

די צרה מיט פערזעסענע מיידלעך, וואס קע־נען נישט קריגן קיין חתנים, און אלטע בחורים, וואס קענען נישט קריגן קיין כלות, איז זי בעד־בעהאוסט געווארן נאך פיל ערנסטער זייט דער וועלט־מלחמה, אין וועלכער מיליאנען יונגע לייט האבען פארלוירען זייערע לעבענס, און דריי אדער פיל מאל אזוי פיל זענען אהיימגעקומען טיילווייז אדער גענצליך פערקריפעלט.

זאל אבער אמוועניגסטען אזוי פיל „קרעדיט“ געגעבען ווערען דעם מלחמה־דשטן, אז ער האט וועניגסטענס אין דעם פרט פון שדוכים, קיין אונ־טערשיר נישט געמאכט צווישען רויט־בלוטיגע און „בלוי־בלוטיגע“, צווישען פראסטען פאלק און די „אויסדערוועהלטע“ פרינצען און פרינצעסינס פון די פערשידענע קעניגליכע דינאסטיעס. דער שטן איז א געווען פולשטענדיג „דעמאקראטיש“, און אט די קעניגליכע מיוחסים געפינען זיך זאגאר אין אן ערגערער לאגע, וואס אנבעלאנגט זיווגים, ווי עס געפינט זיך דאס פראסטע פאלק.

אט וועלען מיר אייך מאכען דעם חשבון, און איהר וועט זעהן, אז עס שטימט — אז מיר האבען א גאנצע קאלעקציע פרינצעסינס, וואס עס קומט זיי אויס צו פערזיצען „ביז'ן גרויען צאפ“, און א גאנצע רייה אלטע פרינצען, בחורים, וועל־כע האבען נאר שוואכע אויסזיכטען וועגן צו קריגען „בעשערטע“, סיידען זיי וועלען זיך ארונטערלאזען פון זייער קעניגליכער הויכקייט און זיך משדך זיין מיט פראסטע בשר־ודם'ס — וואס דאס מיינט פשוט, אויפגעבען אלע האפנונגען פון ווערען די נאכפאלגער פון די קעניגליכע דינאסטיעס אדער אנהאלטען זייער „בלוי־בלוטיגען“ יחוס.

די וועלט־מלחמה האט אויסגעמעקט פון דער קעניגליכער שידוכים מאפע די ראמאנאוו'ס. די האָ־הענצאלערנס, די האבסבורגס, אויסער א טוץ אדער מעהר קלענערע רייטשע הערשער־פאמיליעס. פון אט די קענען די פערבליבענע טראן־הערשער מעהר קיין חתנים און כלות נישט קלייבען. זיי זענען „געד־ווענעלע“, און מיט זיי זיך משדך זיין וואלט מיינען, ווי געזאגט, אויפגעבען דעם יחוס, און ממילא, — דעם טראן. זיי זענען וואס אנבעלאנגט שידוכים פאר רעיעלע פרינצען און פרינצעסינס מעהר קיין סחורה נישט. די מעהרסטע פון זיי וואלגערען זיך ארום עלענדע און פעראָרימטע, זייערע קרובים און פערוואנדטע זענען געווארען זאשערס און שניי־דערקעס, — קורץ, נישט קיין שדוכים־מאטעריאל פאר קעניגליכע פאמיליען.

די טראן־פאמיליען פון איירָאפא זענען אלס רעזולטאט פון דער מלחמה רעדוצירט געווארען צו צוועלף. און די צוועלף זענען אויך נישט אלע גלייך אין יחוס.

אט איז א ליסטע פון אונפערהייראטע פרינצען בחורים, איניגע פון זיי שוין אין די יאהרען, וועל־כע האבען שוין כמעט אויפגעגעבען די האפנונג חתונה צו האבען.

עדווארד אלבערט, דער יורש פון בריטישען טראן, 35 יאהר אלט.

באריס דער דריטער, צאר פון בולגאריען, 35 יאהר אלט.

פרידריך, פרינץ פון דענעמארק, 30 יאהר אלט.

פרינץ גוסטאוו אראלף, עלטסטער זוהן פון קרוינפרינץ פון שוועדען, 23 יאהר אלט.

אלפאנזא, יורש צום שפאנישען טראן, 22 יאהר אלט.

זאגו, קעניג פון אלבאניען, 34 יאהר אלט.

דער קליינער קעניג, מיכאיל פון רומעניען, 8 יאהר אלט.

פיערא, קרוינפרינץ פון סערביען, 6 יאהר אלט.

אט האט איהר גאנצע אכט קעניגליכע בחו־רים, די מעהרסטע פון זיי שוין לאנג „צום האבען“, וועלכע האבען כמעט נישט פון וואס צו קלויבען.

איצט לאמיר זעהן, ווער עס זענען די קעניג־ליכע כלות, פון וועלכע עס זאל קענען זיין שידוכים, פאר די פערזעסענע פרינצען בחורים — נישט בעד־גערעכענט: דערפיי, אז דאנג, יחוס שפילט דא א גרוי־סע ראלע און נישט יעדע פרינצעסין איז גלייכ'דיג געגנוג פאר דעם אדער יענעם פרינץ.

די צוויי שפאנישע קעניגליכע טעכטער, בעד־אטריס, 20 יאהר אלט, און מאריא כריסטינא, 18.

די צוויי טעכטער פון קעניג וויקטאר עמאנועל פון איטאליע, פרינצעסין דזשיאוואנא, 22 יאהר אלט, און פרינצעסין מאריא 15.

קיינע מיידלעך זענען נישטא אין די קעניגליכע הויפען פון בעלגיע, שוועדען, דענעמארק, ענגלאנד, סערביען אדער נארוועגען.

די אלמנה־קעניגין, מאריע פון רומעניען, האט נאך איין אונפערהייראטע טאכטער, פרינצעסין אי־לענא, 21 יאהר אלט. איהר עלטסטע טאכטער, עליזאבעט איז פערהייראט צו קעניג דזשארדזש פון גריכענלאנד, וועלכער איז שוין אויס קעניג, און איהר צווייטע טאכטער פרינצעסין מאריע איז דאס ווייב פון קעניג אלעקסאנדער פון סערביע.

זאגו פון אלבאניען, א שפאגעל־נייער קעניג, האט פיער אונפערהייראטע טעכטער: סעניע, מו־זעיען, רוחיא, און מערושירע.

צאר באריס פון בולגאריע, האט אן אונפער־הייראטע שוועסטער, פרינצעסין עודאקסיע, 31 יאהר אלט.

דאס איינציגע כלה־מיידעל, וואס האט אפשר מעהר שאנסען ווי אלע איבעריגע אויסגערעכענטע צו קריגען א רעכטען קעניגליכען חתן, איז יוליאנא, די טאכטער פון דער האלענדישער קעניגין ווילהעלמינע, וועלכע ווערט אין דער קעניגליכע ספער רען בעטראכט פאר א גרויסער מיוחסת.

און פערגעסט נישט אז אין דער אויבינער ליסטע האבען מיר נאך נישט איינגערעכענט די יונגערע זוהן פון די קעניגליכע הערשער, וואס אמ־וועניגסטען יעניגע עטליכע איז שוין אויך צייט א טראכט צו טון וועגען חתונה מאכען זיי. די וועגען:

פרינץ קארל פון בעלגיען, 26 יאהר אלט; דריי זיהן פון שפאנישען קעניג: פרינץ יאקים, 21 יאהר אלט, פרינץ דזשען שארלס, 16 און פרינץ גאנזאלא, 15; די דריי ברידער פון פרינץ גוסטאוו אדאלף פון שוועדען; פרינץ קנוד פון דענעמארק, 29 יאהר אלט; דיוק גלאוטשעסטער און פרינץ דזשארדזש ברידער פון פרינץ אוו וויילס, און פרינץ ניקאלאי פון רומעניען.

און די בחורים האבען נאך וועניגער שאנסען אריינצוקומען אין קעניגליכע משפחות. נישטא גע־נוג כלות, אפילו ווען מ'זאל וועלען אויסטיילען אהן דער הילף פון א „שדכן“ אדער פערליבעניש.

ד. וו.

ספארט־בעוועגונג.

„טוריסטען“ אין דער „א“ קלאס

ענטגילטיג דערוויטערט די „טוריסטען“ פון דער „ליגע“

פאליטיק ביים גרינעם טיש. — ערנסטע ספארט־האנדלונג פון די קראקאווער „ליגע“־קלובען. — קאנסעקווענטער האנדלונג פון רעדאקט. לאכפאוויניצקי

פאר דער „טוריסטען“־מאנשאפט איז דער פערגאנגענער פוסבאל־סעזאן געווען א פאטאלער. שוין אהרע ערשטע מעטשען האבען זיך פערענדיגט מיט קאטאסטראפאלע מפלות. וועלכע האבען זי אר־ראפגעשטויסען אויף איינע פון די לעצטע ערטער אין דער טאבעלע. ביים סוף פון די מייסטערשאפטס־קאמפען ווען דער גורל פון ארויספאלען פון דער „ליגע“ איז שוין פאר זיי געשטאנען אין דער גאנצער בריוט, האבען זיך די „טוריסטען“ ערשט אפגעגעבען א דין וחשבון פון איהר לאגע און מיט איבערמענש ליכער עקשנות געקעמפט פאר זייער עקזיסטענץ אין דער „ליגע“.

ס'איז ממש געווען אומגלייבליך די זעלבע כאנ־שאפט, וועלכע האט אין אנהייב סעזאן און שפעטער קאפיטולירט צו די שוואכסטע געגנער זאל פעהיג זיין אין א צייט פון אפאטיע און נידערגעשלאגענ־קייט אקעגענשטעלען די שטארקסטע געגנער אזא העפטיגען קאמף. אינגאנצען צופעליג איז די בע־ריהמטע „קראקאוויא“ אהיים געפאהרען פון „טוריסטען“ מיט א רעמיס — רעזולטאט. (א דאנק דעם בעקאנטען סקאנדאל מיט דעם ריכ־טער ה' קרוקאווסקי) און נישט אומזיסט האט דער היינטיגער מייסטער „ווארטא“ געמוזט אויפגעבען די צוויי פונקטען די „טוריסטען“ און אפילו די שטארקע „לעגיא“ האט אויף איהר אייגענעם פלאץ זיך געמוזט טיילען מיט די פונקטען מיט די „טו־ריסטען“. און דערמיט האבען זיך די „טוריסטען“ געהאט איינגעקעמפט אנ'ארט אין דער „ליגע.“

מ'האט געקאנט מיינען, אז דערמיט איז דער ענין ערלעדיגט. די מייסטערשאפטס־מעטשען האבען זיך פערענדיגט אלס מייסטער איז געקריינט גע־ווארען די יונגסטע מאנשאפט „גארבארניא“ און פון דער ליגע פאלען ארויס „טשארני“ און „1 פוס־באל־קלוב“. ס'האבען זיך אבער בלויז פערענדיגט די מעטשען אויפ'ן גרינעם פעלד און דערנאך האָ־בען זיך אנגעהויבען די פערהאנדלונגען ביים גרינעם טיש, און ווי מיר האבען שוין בשעתו געגעבען גע־שריבען האט מען אומגעקערט „ווארטאן“ די 2 פונקטען וועלכע זיי האבען פערשפילט צו די „טוריסטען“ און, מיט די ראוינע צוויי, הגם נישט רעכטליכע פונקטען געקריינט „ווארטא'ן“ אלס פוילישער „ליגע“־מייס־טער א יפ'ן יאהר 1929־30 און אנשטאט די לעמ־בערגער „טשארני“ דעגראדירט די „טוריסטען“ פון דער „ליגע“.

נאך דעם ראוינען סקאנדאליעזען בעשלוס, וועל־כען ס'האבען אנגענומען די ספארט־פאליטיקער ביים גרינעם טיש, האבען זיי נוט פערשטאנען די עמפער־רונג אין דער ספארט־וועלט און האבען משמעות גע־וואלט אפלאגען דעם שטורעם וואס קאן עווענטועל ארויסרופען אין דער ספארט־וועלט, פערזיכערט, אז דעם בעטאנענעם פעהלער וועלען זיי טיילווייז פער־ריכטען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער „ליגע“, וואו זיי וועלען בעשטימען איבערצולאזען די „טוריסטען“ אלס 13 קלוב אין דער „ליגע“.

דאס האט מען נאר געזאגט ווי נאר איינמאל, ווען מען איז געווען פעראנטוערטליך צו בער־רעכטיגען א בעוואוסטע סקאנדאל. ווען אבער דער ערשטער אינדרוק איז ארורך און די „נאס“ האט זיך שוין געהאט אינגאנצען בערוהיגט און זיך צו־זאמענגעקומען דער ספארט־פארלאמענט ווי צווישען אנדערע פראגען האבען זיך אויך געפונען אויפ'ן טאגעס־ארדנונג 3 בעוונדערע פארשלאגען וועגען איי־בערלאזען די „טוריסטען“ אין דער „ליגע“, ארייננעמען דורך די לעמבערגער „טשארני“, שלעזישע „רוך“ און „טוריסטען“.

לאנגע שעה'ן האבען געדויערט די דעבאטען ארום דער פראגע מיט הייסע ווערטער האבען די פארשטעהער פון די „טוריסטען“ „ווישלא“ און „טשארני“ אפעלירט צו דער פערזאמלונג נישט צו־צולאזען צו אזא גרייסער עוולה געגען א קלוב וואס האט זיך אזוי שווער אויסגעקעמפט איהר פלאץ אין דער „ליגע“. קיין שום ארגומענטען האָ־בען ווייזט איז נישט געקאנט איבערצייגען די דעלעגאטען צו ענדערען זייער שטעלונג ארום דער פראגע און נאך קוקענדיג אויף זייער פערזיכע־רונג מיט א סך־הכל איינציגע וואכען צוריק איז ביי א געהיימער אפשטימונג דער פארשלאג וועגען אי־בערלאזען די „טוריסטען“ אין דער „ליגע“ אדורך געפאלען מיט פינף שטימען געגען זיבען.

א גרייסער מאס דערפאר האבען די פארשטע־הער פון אנדערע קלובען געשטימט געגען דעם פארשלאג נישט וועלענדיג צולאזען אין לאדז 3 „ליגע“־מאנשאפטען.

כאראקטעריסטיש דערביי איז, וואס די איבריגע צוויי לאדזער „ליגע“־קלובען „ל.ק.ס.“ און „ל.ט.ס.ג.“ האבען אייך געשטימט געגען איבערלאזען די „טוריסטען“ אין דער „ליגע“. א פנים צוליב לא־קאלער קאנקורענץ. די ראוינע האנדלונג האט אין דער לאדזער ספארט־וועלט ארויסגערופען א גרייסע אויפרעגונג.

ווי ווייט ס'האט גענומען די אויפרעגונג ביי די נישט פעראינטערעסירטע קליבען וועגען דאזיגען בע־שלוס, קאן בעווייזען דאס, וואס דער נייראויסגעוועהל־טער ווייס־פרעזעס פון דער „ליגע“ רעד. לאסקאוויר ניצקי — איז אלס פראטעסט געגען די עוולה וואס איז בעגאנגען געווארען געגען די „טוריסטען“ אר־רייסגעטרעטען פון דער פערוואלטונג נישט וועלענדיג זעהען אין אזא קערפערשאפט וואס פיהרט פאלי־טיק צום שאדען פון די ספארט־קלובען.

ה. בל—ן.

לאדזער קאמעראל־טעאטער „ארט“ אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל, זאל

קינסטל.ליט. מ. בראדערזאן דיר. י. סטרוגאטש, קאמפ. ד. בייגעלמאן

קאנפערא־סיער: נתן רייכענבע"ג.

היינט, דאנערשטאג, 9.30 אין אווענד, ווערט געשפילט

דער שלאגער־פראגראם

א.נ. „רוי־געלבעט“

הײַנט, דאנערשטאג, זענען הנחה־בילעטען גילטיג.

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכמ.

א פיינע הויט

(פעליעטאן)

ניין. און נאך אמאל ניין.

עס קען אזוי ווייטער נישט אנגעהן. איך וועל מוזען רעוואלטירען.

ס'איז מיר נמאס און מאוס געווארען דאס ארומגעהן ארום מענשען און ארום זאכען מיט ווייסע הענטשקעס. ס'איז אונערטרעגליך שטענדיג האלטען אין איין היטען זיך טאמער וועסטו חלי־לה פוגע בכבוד זיין דעם אדער יענעם כלל־טוער, טאמער וועסטו חלילה פערשטעפען די אדער יענע אינסטיטוציע. קיין יודישער קיבוץ אין דער וועלט האט נישט אזא דינע הויט ווי אונזער יודישער קיבוץ אין דער מדינה. מ'טאר קיין ווארט פון קריטיק נישט ארויסזאגען; מ'טאר אפילו קיין וויץ נישט מאכען ווי אונשולדיג ער זאל נישט זיין; מ'טאר קיין פיפס נישט טון. מ'דארף זעהן און הערען און שווייגען. כאפט דיך אמאל ארויס עפעס א ווארט געגען עמיצען אין הימעל עפען זיך! ערלויבט איז נאר צו לויבען, נאר צו זאגען שבחים, נאר צו מאכען קאמפלימענטען, נאר צו פערשרייבען אינ'ם גאלדענעם בוך.

האט דאך אלעקסאנדער מוקדון אויך גע־מאכט פעהלערען, האט דאך נאפאלעאן אויך שלעכטס אויסגערעכענט און הינדענבורג האט אייך א טעות געהאט. א, זיי יא. אבער נישט ביי אונז אין דער יודישער גאס. אונזערע מענ־שען זענען איבערמענשען. מלאכים ממש.

איך האב אמאל געקענט א יודען אין דער־היים, וועלכער האט מיר ערקלערט, אז ער האט א פיינע הויט, זעהר א פיינע הויט. דהיינו: אז ביי יענעם איז למשל א מכה אויפ'ן פרצוף הויבט איהם לחלוטין נישט אן צו קימערען. דערפאר אבער, אז ווען ער טוט זיך דעם קלענסטען קראץ בעאונרוהיגט איהם עס שוין. אזא פיינע, איי־דעלע הויט האט ער.

און מיט אזא פיינער הויט איז דא ביי אונז יעדער איבערגעצויגען.

זאגט, למשל, אונזער אלטען בעקאנטען קהילה־שתדלן (דאס מאל וועל איך נאך קיין נא־מען נישט דערמאנען), אז ער איז א טיפ פון א פערגאנגענער, אפגעלעבטע תקופה, און אז נייע צייטען פאדערען נייע מעטאדען און אז א מיניסטער (מעג ער זיין אפילו א רומענישער) קען אויך במחילה בראָגען שקרים און צוזאגען גאלדענע גליקען פון וועלכע ס'לאזט זיך אויס א בוידעם, און אז הבטחות פון דיפלאמאטען, מעגען זיי טראגען אפילו אין וואכענדיגע טאג צילינדער־הוטען, זענען נישט שטענדיג ווערט קיין סך, און מ'דארף זיי נישט צו ערנסט נעמען, נו, זאגט עס נאר ארויס און א מבול פון פראָ־טעסטען וועט אייך פערפלייצען. סטייטש, אזא אנארכיסטישע מיינונג!

זאגט למשל יענעם כלל־טוער (אויך אהן א נאמען), אז כלל־טוערי איז טאקע א פיינע זאך, אבער דאס קען געטון ווערען מיט מעהר צניעות, אהן צו קלאפען זיך אין הארצען, אז ער רעטעוועט דאס יודישע פאלק און נישט צו שטופען זיך איבעראל כרענ'נדיג אויף יענעמ'ס היהגער־אויגען, און אהן פערזענליכע פניות, וואס מערקט זיך שוין צו שמאַק און אהן זוכ־שטענדיג ריקלאמע — אנו. רעדט נאר אויס א ווארט און איהר וועט זיך קויפען בנ' ייביגען שונא.

אדער זאגט, למשל, דעם יודישען טעאטער, אז ס'איז אנ'עוולה צו ערלויבען אנ'אַק־טאָר (קיין נאמען) צו זינגען אזעלכע לידלעך און צו קנא־קען אזעלכע וויצען, וועלכע פערשעמען נישט קיין כבוד דעם טעאטער און שאדען איהם אפשר אויך מאטעריעל, ווייל נישט איך (און דער רבונו של עולם איז אנ'עדות ווי ליב איך האב צו הערען א גוטען וויץ) און נישט מיין שכן און נישט מיין שכנ'ס שכן, וועלען וואגען, הערענדיג דארט נבול־פה, צו ברענגען אין טעאטער א זוהן אדער א טאכטער. אנו — זאגט עס נאר, וועט מען אייך בעשולדיגען. אז א הר געאבט א נסתר די עקזיסטענץ פונ'ם יודישען טעאטער און אז איהר זענט א שונא פון „קונץ“.

יא, א פיינע, זעהר א פיינע הויט האבען דא ביי אונז אלע.

האב איך בעשלאסען צו רעוואלטירען געגען דעם. און אויב איך דער מאן איצט נישט קיין נעמען וועל איך אנ'אנדערש מאל יא דערמאנען. איהר וועט זעהן עס קען אזוי נישט אנגעהן. עס טאר אזוי נישט אנגעהן.

אנ'איינער

די מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאשין־רעפע־ראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען־טיילען מיט גאראנטיע און :—: געגען ביליגען פרייז :—:

J. REDER, Łódź

11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)

פריוואט־וואוינונג: גדאנסקא 20.

געדאַנקען און מיינונגען פון אַ פרוי

זיי זענען קלוג אַלס מענשען און נאַריש אַלס פרויען

דער כ״ל, אַז מאַנסבילען זענען די חכמים און פרויען די נאַראָנים, גילט שוין מער ניט היינטיגע צייטען.

ווי אַלמאַכטיג אין צוריקגעשטאַנען אַ מענש זאָל נישט זיין, ווייסט ער, אַז מאַנסבילען האָבען נישט דעם גאַנצען „פּאַטענט" אויף קלוגשאַפט.

און דער פאַקט איז דער, אַז ווען מען קוקט זיך צו צו די פערהייראַטע פּאָרלעך, זעהט מען זעהר אָפט, אַז די ווייב איז אַ סך קליגער ווי דער מאַן...

דער מאַן שפּילט טאַקע די ראָלע, ער פערנעהמט טאַקע דעם אויבען-אָן און איהם גיט מען אָפּ דעם כבוד, אָבער דאָס ווייב איז קליגער פון איהם...

דאָס זעהט מען אָפט אפילו ביי אַזעלכע פּאָר-לעך, וואו דער מאַן איז דער גרויסער קינסטלער, אָדער דער גרויסער געזעלשאַפטליכער טוער.

עס זענען אָבער פאַראַן פרויען, וועלכע זע-נען זעהר קלוג אַלס מענשען, אָבער זעהר נאַריש אַלס פרויען...

מען דאַרף צוגעבען, אַז אפילו אין שכל איז פאַראַן אַזאַ זאַך, וואָס מוז זיין אייגען דוקא פאַר איין געשלעכט און נישט פאַר׳ן צווייטען. און פּונקט אַזוי ווי מען דאַרף זיין קלוג אַלס מאַנסביל, אַזוי דאַרף מען זיין קלוג אַלס פרוי.

פּשוט גערעדט:

מען דאַרף באַזיצען די אייגענאַרטיגע ווייבע-רישע חכמה, וואָס איז אומבעדינגט נויטיג פאַר אַ פרוי.

אָפט מאָל, ווען מען זעהט אַ מאַן, וועלכער צייכענט זיך נישט אויס מיט קיין באַזונדער קלוג-שאַפט, האָט גרויס ערפאָלג ביי פרויען, וואונדערט מען זיך:

— ווי קומט עס, — פרעגט מען, — וואָס דו-קא ער, אַזאַ נאַר, האָט ערפאָלג ביי פרויען?

איז דאָס טאַקע אַ פראַגע. אָבער דער ענט-פער דערויף איז אַ גאַנץ פּשוט׳ער:

— אויב דער מאַן, דער נאַר, האָט גרויס ער-פאָלג ביי פרויען, איז אַ סימן, אַז אַלס מאַן איז ער נישט קיין נאַר. ער באַזיצט דעם אייגענ-אַרטיגען שכל, וואָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר זיין געשלעכט. ער איז גענוג קלוג צו וויסען ווי אַזוי מען דאַרף צוגעהן צו אַ פרוי, כאָטש אין אַלגע-מיין איז ער אַ נאַר...

אין דאָס זעלבע איז מיט פרויען. עס זענען פאַראַן צווישען זיי אַזעלכע, וואָס זענען נאַריש אַלס מענשען און קלוג אַלס פרויען, און עס זענען צווישען זיי אויך פאַראַן אַזעלכע, וואָס זענען קלוג אַלס מענשען און נאַריש אַלס פרויען.

און דערמיט ערקלערט זיך דער פאַקט וואָס אַ סך נאַרישע מיידלעך, האָבען ערפאָלג אין לע-בען און האָבען חתונה מיט פיינע יונגע לייט. און דוקא קליגע מיידלעך, שעהנע און אויך געבילדע-טע און אינטעליגענטע, האָבען נישט קיין ערפאָלג אין לעבען און בלייבען זיצענדיג ביז׳ן גרויען צאָפּ אַריין...

דאָס איז נישט דערפאַר וואָס די ערשטע, די נאַרישע, האָבען מזל, נאָר דערפאַר וואָס זיי האָ-בען דעם נויטיגען ווייבערישען שכל...

מען זעהט אַמאָל ווי זעהר אַ פיינע און זעהר אַ קלוגע פרוי איז נישט גליקליך אין איהר פער-הייראַטען לעבען. עפּעס רייסט זי זיך שטענדיג אַרום מיט׳ן מאַן און אַלע מאָל קומט אויס אַזוי, אַז זי האַלט ביים זט׳ען זיך מיט איהם...

אמת טאַקע, זי גט זיך קיינמאָל נישט מיט איהם. אָבער זי האַלט אַלע מאָל דערביי...

עס גאָהט נישט אַוועק קיין איין וואָך, אַז זי זאָל מיט איהם נישט זיין ברוגז אַ פּאָר טעג.

און מעה-סטענטיילס קומט עס אויס, אַז דוקא אַזאַ פרוי, וואָס איז פיין און קלוג און מיט אַלע מעלות האָט אַ מאַן, וועלכער פיהרט זיך אַרום מיט אַנדערע פרויען און וועלכער פערליבט זיך אַלע מאָל אין אַן אַנדערע...

וואונדערען זיך מענשען:

— ס׳טייטש, — פרעגען זיי, — דער מאַן האָט אַזאַ פיינע פרוי, און פונדעסטוועגען שלעפּט ער זיך אַרום מיט אַנדערע!

און מען יט גלייך אַרויס אַ פּסק:

— ער איז נישט קיין לייט!

מען וואָלט אָבער איינמאָל פאַר אַלע מאָל געדאַרפט פּועל׳ן ביי זיך, אַז פּונקט אַזוי ווי דער מאַן איז נישט ווייניג שולדיג ווען דאָס ווייב פער-ליבט זיך אין אַן אַנדערען, אַזוי איז דאָס ווייב נישט ווייניג שולדיג, ווען דאָס טרעפט מיט׳ן מאַן.

וואָרים פּונקט אַזוי ווי עס זענען נישטאָ קיין מענשען, וועלכע זענען אינגאַנצען טייוואָלים, אַזוי זענען נישטאָ קיין מענשען, וועלכע זענען אינגאַנ-צען מלאכים.

און די פיינסטע פרוי קען אַמאָל זיין נישט ווייניג שולדיג אין דעם וואָס דער מאַן איז איהר נישט געטריי.

עס פערשטעהט זיך, אַז דערביי זענען פאַר-האַן אַ סך אורזאַכען: עס איז הויפּטזעכליך אַ פראַגע פון טעמפּעראַמענט און כאַראַקטער. אָבער איינע פון די אורזאַכען איז אויך דאָס וואָס דאָס ווייב — מיט איהר גאַנצער פיינקייט און קלוג-שאַפט — איז נאַריש אַלס פרוי.

געוועהנליך קומט אַזאַ סאָרט נאַרישקייט פון דעם וואָס די פרוי לאָזט זיך צופיל אַריין אין דער הויזווירטשאַפט און אין די קינדער...

ווי גוט אַ מאַן זאָל זיך נישט פיהלען פון דעם, וואָס זיין ווייב שאַפט פאַר איהם בעקוועמ-ליכקייטען אין אַ שעהנער און ליכטיגער היים; ווי אנגענעהם עס זאָל איהם נישט זיין וואָס זי איז געטריי און איבערגעגעבען צו די קינדער, פאָ-דערט ער אויך גענוג אויפמערקזאַמקייט צו זיך אַלס מאַן...

ער וויל, אַז דאָס ווייב זאָל פאַר איהם זיין נישט נאָר אַ ווייב, נאָר אויך אַ געליבטע...

ספּעציעל איז דאָס אַזוי אין די ערשטע עט-ליכע יאָהר פון דעם פערהייראַטען לעבען.

און בלויז דאַן ווען אַ פרוי איז פאַר׳ן מאַן אי אַ ווייב, אי אַ געליבטע, קען זי איינצוימען זיין טעמפּעראַמענט און איהם האַלטען ביי זיך.

ווען זי איז דאָס נישט, מוז זיך מאַכען עפּעס אַזעלכעס, וואָס ציהט איהם אַוועק אין אַן אַנדער זייט...

און נאָכדעם ווי מען מאַכט שוין דעם ער-שטען שריט אויף אָט דעם געביט, געהט מען שוין ווייטער, און אַמאָל דערגעהט עס אַזוי ווייט, אַז עס איז שוין צו שפּעט צו כאַפּען צוריק.

איז אָבער די צ״ה מיט אַ סך גיטע און וואוי-לע פרויען, וואָס זיי לאָזען זיך צופיל אַריין אין דער הויזווירטשאַפט און אין דער ערציהונג פון די קינדער און זיי פערגעסען אַ סך אָן זייערע אייגענע פליכטען צום מאַן.

דער מאַן קומט אַהיים אין אָוונד פון זיין באַשעפטיגונג — דאָס ווייב איז נאָך אַלץ פערנו-מען מיט דער אַרבייט אין הויז. זי רוימט און וואַשט און ווישט און בערשטעלט און רייבט און ריינינט; זי איז פערטון און פערפּאַרעט פון אין דער פריה אָן; זי האָט אפילו קיין צייט נישט זיך איבערצוטון; זי איז אַלץ פערקאַכט אין דער הויז-אַרבייט און אין די קינדער און זי איז שטענדיג שרעקליך מיד און פיל מיט טענות דערויף וואָס זי אַרבייט אַזוי שווער.

און ווען אַ פרוי האַנדעלט אַזוי, מעג זי זיין ווי קלוג, איז זי אָבער נאַריש אַלס אַ פרוי...

זי פרענגט סוף כל סוף צו אַזאַ מדרגה, אַ דעם מאַן ווערט נמאס אַלעס אין הויז און ער הויבט אָן זוכען געלעגענהייטען צו געפינען פרייד און פערגניגען ערגיץ אַנדערש.

און דאַן ציהען זייטיגע מענשען מיט די אַק-סלען און חידוש׳ען זיך:

— אַ מאַן האָט אַזאַ פיינע פרוי, אַזאַ גוטע בעל-הבית׳טע, אַזאַ געטרייע און איבערגעגעבענע מאַמע, און אייך איז ער נישט קיין לייט!...

די פרויען פון דעם מין וואָלטען געקאָנט אויסמיידען אַ סך אַ נאַנגענעהמליכקייטען ווען זיי וואָלטען פון אָנהויב אָן געהאַנדעלט אַנ-דערש. דאַן וואָלטען זיי געווען קלוג נישט נאָר אַלס מענשען, נאָר אויך אַלס פרויען, און זיי וואָל-טען זיך פערשפּאָרט צו קלאָגען אויף זייערע בי-טערע דאָליע.

אָבער דערביי דאַרף מען צוגעבען נאָך אַ זאַך.

— עס איז פאַר אַ פערהייראַטער פרוי זעהר שווער צו זיין אי אַ ווייב, אי אַ מאַמע, אי אַ געליבטע...

און דאָס איז איינע פון די אורזאַכען פאַר-וואָס דאָס לעבען איז אַ סך פאַמיליעס איז אָפט מאָל אַזוי אומערטרעגליך און אַזוי שווער.

ז**שעני פעלדער**

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פעטריקאַווער 10, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 8—$9^1/_2$ פריה און פון $3^1/_2$—$4^1/_2$ נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski
[illegible]
[illegible] 9, טעלעפאָן 97-62
[illegible]
[illegible]

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אַפּטיילונג ביי די רע-דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס זיי-רען צוגעשיקט שריפטליך און אָנגעגעבען לעזער.

קופּאָן
יורידישע אַפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
[illegible]

89. י. נ. ז.

איהר האָט דאָס רעכט צו מאָנען פּראָוויזיע, אויב די טראַנזאַקציע איז דורך אייער פערמיטלונג באַשלאָסען געוואָרען און די צדדים האָבען זיך פערפּליכטעט אייך פּראָוויזיע צו באַצאָהלען.

דאָס וואָס איהר זענט נישט קיין פּראָפעסיאָ-נעלער מעקלער, בערעכטיגט נאָך נישט די צדדים אייך די צוגעזאָגטע פּראָוויזיע נישט אויסצובאַהלען.

אַזוי ווי איהר באַשעפטיגט זיך נישט מיט מעקלעריי פּראָפעסיאָנעל דאַרפט איהר נישט פאַר-צייכענען קיין פּאַטענט.

---

90. ב. פון ושעראָמסקיעגא.

ס׳איז נישט קיין אונבעדינגטער פאַל כט ביי אַ ליקווידאַציע פון אַן אינטערנעהמונג צוריקצושיקען דעם אַלטען פּאַטענט.

איבריגענס איז דאָס שוין איצט נאָך ביי יאָהר סייווי נישט צוועקמעסיג.

---

91. משה צווייגענבאַק פון זשיראַכסקיעגאָ 15.

92. סאַלאָמאָן ג.

מענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—6 נאָכמיטאָג מיטבערענגענדיג די ציטונג.

---

93. אַ שטענדיגער לעזער נומער 12.

פאַר׳ן ערשטען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר דאַרפט איהר באַצאָהלען 39 זל. 74.

---

94. ק. לעווין.

אויב דער נייער בנין איז באַשטימט צו וואוין-צוועקען ווערט מען באַפרייט אין משך פון די ערשטע 10 יאָהר פון הכנסה שטייער.

---

95. נ-ן פון זאַקאָנטנע.

אַ פרעמדען גנב קען דער גליטענער נישט שענקען. אויב ס׳האַנדעלט זיך וועגען אן אייגענעם זוהן, איז דער געליטענער יאָ בערעכטיגט דעם שולדיגען מוחל צו זיין.

---

96. X.

די פונקציע מוז אונבעדינגט צוגעשטעלט ווערען אין באַטרעפענדען שטעמפּעל שטייער-אַמט אין משך פון 3 טעג און געהעריג אָפּגעצאָהלט ווערען. דאַנגעגען דער שפּעטערדיגער אייגענטליכער אָפּמאַך איז שוין פריי פון שטעמפּעל שטייער.

ס׳גייעג נאָך שאָטען

22) (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

מיט אַ געניטען בליק אַרומקוקענדיג זיך אין אַלע זייטען, האָט ראַבקעוויטש געמאַכט נאָטיצען אין זיין נאָטיץ-ביכעל, און אַ פראַגע געטון ביי כודי, דעם עלטערען פון די איבערגעטוגענע געהילפס-אַגענטען:

— איז דאָ עפּעס נייעס?

— גאָרנישט, העי! אַלץ איז אין דעם זעלבען צושטאַנד, ווי יוען מיר זענען אַהערגעקומען. די גאַנצע דינערשאַפט איז פערהאַלטען אינ׳ם הויז, פון זיי איז גענומען געוואָרען אַ שבועה מיט קיינעם גאָרנישט צו רעדען, ביז איהר וועט זיי דערלויבען.

— גוט! וויפיל מאַן דינערשאַפט איז דאָ פעראַן?

פינף! דריי פרויען און צוויי מענער.

— ס׳אַר אַיינדרוק מאַכען זיי?

— זעהר אַ גוטען. דאָס זאָלען זיין ליטישע מענשען. ענטפערען זעהר גערן און קלאָר אויף אַלע פראַגען.

— ווער האָט געפונען דעם קערפּער?

— פרעדעריק מאַליניאַק, דער לאַקעי. דאָס איז דער נאָהענטסטער דינער פונ׳ם הער וואַלדמאַן. עפּעס אַ געמיש פון אַ סעקרעטאַר און אַ קאַמער-דינער.

— איך וועל איהם באַלד נעהמען אויף אַ פערהער. רופט איהם אַריין און זאָגט, ער זאָל צו-וואַרטען אין גאַסט-צימער. קודם כל וויל איך באַ-טראַכטען דעם אָרט, וואו דאָס פערברעכען איז באַגאַנגען געוואָרען. דער קערפּער איז, דאַכט זיך, געפונען געוואָרען אין לאַבאָראַטאָריום?

— יאָ, דאָס איז אין סוף קאָרידאָר... פונ-דאַנען קאָן מען זעהען די טיר. אגב, אַ זעהר מאָד-נע טיר. פון אינעווייניג באַשלאָגען מיט שטאָל און אָפּגעמאָלט, ווי האָלץ. איך וואָלט עס נישט באַמערקט ווען כ׳וואָלט צופעליג נישט אַ קלאַפּ געטון מיט אַ רינג אין דער טיר, אַזוי אַז ס׳האָט אַ קלונג גע-טון. מאָדנע, נישט וואָהר?

ראַבקעוויטש האָט אַ מרוקע געטון.

— מ׳זאָל אוודאי נישט הערען, וואָס עס טוט זיך אין לאַבאָראַטאָריום?

— ניין! איך האָב עס מיט מאַנטשקען אויס-געפּרובט: ער איז געשטאַנען פון איין זייט טיר און איך פון דער צווייטער, אינעווייניג. הערט מען אַלץ, וואָס עס טוט זיך אין דרויסען, און דרויסען — אַלץ, וואָס ס׳טוט זיך אינעווייניג. דאָס לאַבאָראַטאָר-יום גופא האָט אָבער אַן אויסטערלישען אויסזעהען... כ׳האָב נאָך קיינמאָל עפּעס אַזוינס נישט געזעהען... קומט, וועט איהר זיך איבערצייגען.

כודי האָט אָפּגעפיהרט ראַבקעוויטש׳ן און שי-מאַנסקי׳ן אין לאַבאָראַטאָריום אַריין.

שימאַנסקי האָט ברייט אָנ׳געפּען געטון די טיר.

ראַבקעוויטש איז אַריין און זיך געלאָזט גלייך גיין צום טויטען קערפּער, וואָס איז געלעגען איינגע-קאָרטשעט אויף דער פּאָרלאַגע ביים שרייב-טיש.

די סיבה פון טויט איז געווען קלאָר: אין מיטען שטערען איז געווען דורכגעשאָסען אַ קיילעכדיגע וואונד פון אַ רעוואָלווער-קויל.

— אַ ריין שטיקעל אַרבייט — האָט אַ ברום געטון דער עלטסטער אינספּעקטאָר — דער שאָס איז געגעבען געוואָרען אויף איין שריט ווייט, נישט מעהר.

— איהר מיינט, אַ זעלבסטמאָרד?

ראַבקעוויטש האָט נישט געענטפערט.

ער האָט געזוכט אין די טאַשען פון דעם דערמאָרדעטען.

אַ גילדענע ציגאַרען-טאַש אַ גילדענער זייגער מיט די אינציאַלען „פ. ל." מיט אַן אויסגעקריצטער צאַרטער צושריפט „פון מאַניעלען נאָך 25 יאָהר פון גליקליכען צוזאַמענלעבען", אַ זילבערנער נאָז-טיכעל, אַ פּאָרטפעל, ווויזיט-קאַרטלעך, אַ פיל-פע-דער, עטליכע באַנקנאָטען — דאָס אַלץ האָט ראַב-קעוויטש אַרויסגעלעגט אויפ׳ן טיש און פערנאָטירט אין זיין ביכעל.

לסוף האָט ער פון אַ וועסטען-טאַש אַרויסגע-נומען אַ קליין בלעכען־שאַכטעלע.

ער האָט עס פאָרזיכטיג געעפענט, און אַרויס-גענומען דריי ווייסע פילען, זאָרגפעלטיג אַרומגע-וויקעלטע מיט וואַטע.

— וואָס איז עס אַזוינס? — האָט ער אַ פרעג געטון, אַ קוקטוענדיג פערוואונדערט אויף שי-מאַנסקי׳ן.

— איך האָב קיין בלאַסע אַהנונג נישט. — האָט יענער געענטפערט — מסתמא עפּעס אַ גיפט. זעהר מעגליך, אז ער האָט זיך געקליבען צו הער-גענען וואַלדמאַנען מיט דער הילף פון אַזאַ מין צאַצקעלע.

ראַבקעוויטש האָט אַפּגעוואויגען איין פיל אין האַנד.

— גיכער פון אַלץ מוז עס זיין עפּעס... כ׳ווייס אַליין נישט וואָס. כודי, שיקט עס היינט אָפּ אין אויספאָרשונגס-אַמט, און באַפעהלט אין מיין נאָמען מ׳זאָל היינט מאַכען אַן אַנאַליז.

דערנאָך האָט מען פון בליפאַווסקי׳ס טאַשען אַרויסגענומען אַ מעסערל צו ציגאַרען-שניידען, אַ זאַק-שטעכער, און אַ מאָרגעם אינסטרומענט געהנליך אויף אַ טאַשען מעסערל מיט אַ סך שאַרפען.

ראַבקעוויטש האָט אַ שמייכעל געטון:

— דאָס לעצטע וואָרט פון דער טעכניק! אַ גנבישע כלי... ס׳איז נאָר פיין אויסגעאַרבייט, האָט איהר ווען אַמאָל געזעהען עפּעס אַזוינס?

שימאַנסקי האָט באַטראַכט דעם גנבישען אינס-טרומענט און אַ פרעג געטון ביי מאַנטשקען:

— ווי־אַזוי האָט ער זיך אַהער אַריינגעקריגען?

— קיינער אין הויז ווייסט נישט. קיין איינער פון דער דינערשאַפט האָט איהם געעפענט די טיר. קיינער האָט קיין קלונג נישט געהערט.

— איז נישטאָ עפּעס אַ סימן פון אַנ׳איינברעכען אויף די טירען, אויף די פענסטער.

— אַבסאָלוט גאָרנישט.

שימאַנסקי האָט אָנגעוויזען מיט אַ שאָקעל פון קאָפּ אויף פענסטער פון לאַבאָראַטאָריום.

קיינער האָט דען נישט אָנגערירט דעם טוי-טען קערפּער?

— קיינער נישט.

(פאָרזעצונג קומט).

וואס פוילען האט דערגרייכט אין האאג

אינטערוויו מיט'ן פארזיצענדער פון דער פוילישער דעלעגאציע אין האאג ה' מראזאווסקי

האאג, 22 (צ.ט.או.) דער פאַרזיצער פון דער פוילישער דעלעגאַציע אין האַאג ה' מראַזאָווסקי האָט פאַר דער אויסלענדישער פרעסע ערטיילט אַנ'אינטערוויו אין וועלכען ער האָט צוגעגעבן. ערקלערט פאָלגענדעס:

פוילען האָט אונטערגעשריבען דעם אָפּמאַך וועגען צוטרעטען צום יאָנג-פּלאַן און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אויך – דעם אָפּמאַך מיט די הויפּט מלוכות, וואָס בעפרייט פוילען פון אַלע פּערפּליכטונגען און חובות, וואָס פליסען אַרויס פון ווערסאַילער טראַקטאַט פאַר'ן איבערנעהמען דעם דייטשען פערמעגען אויף פּאָמערן, גרויס-פּוילען און אויבערשלעזיען, ווי אויך פון די חובות וואָס פאַלען אויס אויף די דאָזיגע טעריטאָריעס. דער סכום פון די חובות, וואָס האָט בעלאַסטעט די היפּאָטעק פון פוילען האָט בעטראָפען צוויי און אַ האַלב מיליאַרד דייטשע גאָלד-מאַרק.

דער פוילישער פערטרעטער האָט אויך אונטערגעשריבען אַנ'אָפּמאַך, וואָס בעפרייט פוילען פון אָפּצאָהלען די חובות פאַר'ן איבערגענומענעם עסטרייכישען פערמעגען אין קליין-פוילען, בעשיינער שלעזיען אויף אַנדערהאַלבען מיליאַרד עסטרייכישע גאָלד-קראָנען און פון מלוכה'שען עסטרייכישען חוב, וואָס פאַלט אויס אויף דעם שטח פון געוועזענעם עסטרייך – 228 מיליאָן גאָלד-קראָנען.

די דאָזיגע פינאַנץ-פּראָבלעמען זענען געלעזט געוואָרען אויף אַזאַ אופן, אַז ס'זענען בעגענזייטיג געשטראָכען געוואָרען פערשידענע פּרעטענזיעס. ס'איז אויך ערלעדיגט געוואָרען דער ענין פון אָפּצאָהלען די חובות פאַר אויסהאַלטען דאָס אָקופּאַציע-מיליטער פון די פערבינדעטע מלוכות אויף ן דייטשען פּלעביסציט-געביט.

לעצטענס איז אויך אונטערגעשריבען געוואָרען אַנ'אָפּמאַך צווישען פוילען און עסטרייך, אַנ'אָפּמאַך לויט וועלכען ביידע מלוכות זאָגען זיך אָפּ פון בעגענזייטיגע פּרעטענזיעס.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
זאַוואַדזקאַ 15. טעלעפ. 111-87
נעהמט אָן פון 9 – 10 פריה און פון 3 – 5 נאָכמ.

כעמיש-באַקטעריאלאגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. אַז. וו.
אורין-אַנאַליז - 4 זל.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
Piotrkowska 26, tel. 177-50
אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקהייטען.
נעהמט אָן אין דערהיים פון 3–6 אָוונט
און אין לעטשניצע „Vita" פּיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אָוונט.

ש. שאַפּירא
ביטעס ביוראָ ציגעל-גאַס 39
לינקע אַפּיצינע, 1. שט.
(לאַנגיעהריגער רעכטסקאָנסולענט פריהער פּיעטריקאָווער 25)
שרייבט אַלע אַרט ביטעס, בריף, איבערזעצונגען: פּויליש, דייטש, רוסיש, פראַנצויזיש.
געשעפטס-בריף אין אַלע שפּראַכען
שטרענג דיסקרעט.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמעלי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין
רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ צו ה'
מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, בעוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס:
ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, קלאַוזולעס,
זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט
אין פּוילען, וועגען דירות און אוראָזשאַנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט
פּעטריקאָווער 17.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1
[illegible]
חיזיט 3 זל.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
[illegible]

שייטלען
צו טעסיגע פּרייזען צו בעקומען ביי
פּאַרזשוצקאַ, קאַמיענגאַ 5.

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קויפט נישט קיין
מעבעל בעפאָר איהר איבערציינט אייך
נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44
טעל. 162-56.
נאָר ביי מיר קענט איהר קריגען פעוש מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעמ.: כ'קויף אויך גענוצט מעבעל, דיוואַנעס, פּעלצען א. אַ. וו.
קומט און איבערצייגט אייך! 44 44

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר איזמיך נאָז, האַלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לובישש הויט און געשלעכטס-קר.	12½ 1½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1 2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאַווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

צאָנען-טערעפּיע, שטראַך-שטראָהלען חי שמאַלצן א.א. חי פּשקען-שטעלן, קינסטליכע צורג-זון-בעשטראַהל. אינהאַלאַציעס, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע. אָפּערא. [illegible]
אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאַזשינסקי טמאָר פּאָבלסקאַ
צאָהן-ערצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

מאַשין-לעבער
[illegible]
ג. נאַרוטאָוויטשאַ 29

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47
נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל ערצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אָוו.

א לאַקאַל
פון 2 שטובען און קיך
אין צענטרום שטאָט איז באַלד אָפּצוגעבען.
צו ערפאַהרען אויף
וואָלטשאַנסקאַ 66
ביים פּאַרטיער בארדט.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און וועניריש קראַנקהייטען און ליפּשהיילאַנשטאַלט
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

אכטונג!
דער יודישער אינוואַלידען-, אלמנות- און יתומים-פעראיין אין לאָדז
האָט איינגעאָרדנעט אַ ביוראָ פון
– צו – יורידישע עצות און ביטעס שרייבען
אין די לאָקאַלען שענקעוויטש 3/5 און אַלעקסאַנדריכקאַ 16
דאָס ביוראָ איז טעטיג פון 10 – 2 מיטאָג און פון 4 – 9 אין אָוונט.
ס'ווערט ערטיילט אַלערלייאַ יורידישע אינפאָרמאַציעס און ביטעס
צו אַלע אַמטען, רעגירונג, קאָמונאַלע א. אַז. וו.
פאַר מיטגלידער פּין פּראָפּ. פעראיינען ווי אויך פאַר אָרימע ספּעציעלע הנחות.

אונזער טיפען ביילייד אונזערע פריינד
יצחק און פסח האַמערמעש
צוליב דעם טויט פון זייער
מוטער נ. ע.
דריקען אויס יוסף און סאַלאַ ביאַלעק.

DR. MED. L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל-ערצט פאַר נירען, בלאָז און האַרן-קראַנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4–7 אָוונט.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

נייעס בלויז פאַר יודען!
די לאַנג-עקזיסטירענדע טלתים-פאַבריק
עמפּפעהלט צום פּסח-סעזאָן אַ גרויסען און רייכען אויסוואַהל פון עכט וואָלענע, האַלב-האָלענע און זיידענע פּמו טערקישע טלתים, ווי אויך טלתים קטנים.
הורט און דעטאַיל! ביליג און רעיעל
יחיאל מינסקי, לאָדז, סאַלנאַ 6.

צאָהן-ערצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7.

אַ לאַנגיעהריגער געוועזענער
גערבטס-סעקרעטאַר
שרייבט אַלערליי ביטעס און קלאַגעס.
קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אין אַלע שטעדט פון פוילען.
אַ גוטער ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10.—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופּעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן-ערצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-ערצט	8—2

צאָהן-מונד היילונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען אא.ח.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע כעמישע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצט.-קאָסמעטיש. קאַבינעט
פּרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונט

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און סאַרמינקי בלאַנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פיימאַג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 " " " " 60— " " 4 "
נאָכ'ן טעקסט—12 " " " " 18— " " 8 "
פאַר אַ מיליטער-שורה: [illegible] דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.